

GRUP D'ESTUDIS TEATRALS D'HORTA
GRUP DE L'ESCOLA DE TEATRE DE L'ORFEO DE SANTS
TEATRE DE L'ESCORPI

ONZE DE SETEMBRE

Fosc. Se senten unes campanes tocant a morts, que continuen com a fons durant tot el primer parlament. Van entrant actors, que es dirigeixen al seu lloc i comencen a treballar en els seus oficis. Es destaca un personatge.

CAMPANES A MORT

Sol de lloc
de lloc
Bunt
DARMSTADT.- Jordi, landgrave de Hessen, príncep de Darmstadt, gran d'Espanya, cavaller de l'ordre del Toisó d'or, virrei i lloctinent de Sa Majestat en el Principat de Catalunya: Es fa saber a tots generalment que han arribades notícies de la Cort de Madrid que anuncien que a la matinada del dilluns primer de novembre, el nostre volgut i sereníssim monarca, Carles segon, concloqué aquesta vida mortal, donant la seva ànima als Cels, acompanyat amb els consols de la nostra santa mare l'Església, després d'haver disposat les seves últimes voluntats. ~~Cesse~~ que comuniquem a tots els naturals d'aquest fidelíssim Principat perquè participin del dolor de tan gran pèrdua i perquè dediquin, en la seva aflicció, oracions a pregar per la seva angusta ànima i per la salvació d'aquest Principat, orfe des d'ara de la protecció de tan providencial monarca. Es fa saber semblantment que, per les disposicions testamentàries de l'egregi finat, ha estat proclamat hereu de tots aquests regnes i de les seves possessions el sereníssim príncep Felip de França, duc d'Anjou, que esdevé des d'ara nostre sobirà i senyor natural, que Déu guardi. Barcelona, a novembre i 6, de 1700.

Les campanes deixen de tocar lentament. Els membres de l'Acadèmia dels Desconfiats es ocloquen a lloc. Es destaca el lloc on hi ha mestre Oleguer, on arriba un veí de feina.

(d'una veu)
RAMON.- Mestre Oleguer, que Déu vos do bon dia.

Jordi
OLEGUER.- Què hi ha per allà dalt?

Manuel
RAMON.- Han vingut lletres.

Jordi
Diu que ja tenim rei: que ve de França,
i es dirà Felip quint.

OLEGUER.- Felip? La pesta *Angels* →
Manuel se l'emportí! Els Felips, per Catalunya...
han estat sempre de la pell del diable!

Jordi
RAMON.- Però diuen que és aquest bella persona.

Manuel
OLEGUER.- Ja a Madrid cuitaran a fer-lo perdre.

Jordi
RAMON.- I que vindrà a jurar les lleis antigues.

Manuel
OLEGUER.- Lo jurar trencarà quan allà ho vulguin. *Conxats* →
estem perduts si la gent nostra
no fa un va-i-tot: que fa segles i segles
que ens volen acabar; i un dia i l'altre.

Jordi
RAMON.- Mestre Oleguer: sempre ho veieu tot negre.

Manuel
OLEGUER.- No, negre, no; color de sang, i fora.
Va a la mort Catalunya; i sou vosaltres
els que aixequen el cadafalc per ella.
Vosaltres, els prudents; la gent de l'ordre
que us fa por un fantasma, i sou joguina
dels d'allà, i dels d'aquí que mercadegen
amb la hisenda i la sang del nostre poble.
Formen l'Espanya, m'enteneu?, dos pobles. *Holera* →
Volen manar tots dos, i com en ella
no hi caben pas, d'aquí que l'un o l'altre
ha d'aplanar lo coll fins que l'ajupin.
Valencians, mallorquins i aragonesos,
units als catalans fan un sol poble.
Els tres ja han fet a tots, i sols nosaltres
al poder castellà no ens volem tbroer.

Queda tallat pel començament de la sessió a l'Acadèmia dels Desconfiats, on els personatges s'hauran anat trobant.

Boixadors
Grall
Compte
amb
calent
de
calent
BOIXADORS.- Senyors, sigueu benvinguts. Ens honorem avui ~~amb la presència~~ ^{celebrant} aquesta sessió necrològica en honor del que fou nostre volgut monarca Carles segon. La ~~gratitud~~ ^{gratitud} dels innumerables beneficiats rebuts de tan cristià i pietós sobirà tindrà avui una humil prova en les composicions que l'enginy d'aquesta nostra Acadèmia Desconfiada vol dedicar a la seva memòria. Té la paraula el nostre secretari, el senyor marquès de Rubí. *S'acaba*

Mo
Pala
Arreu
Desconfiada
RUBÍ.- Senyors: Havent disposat aquesta Acadèmia, dedicar els seus esforços a glossar l'afflicció que commou els nostres ànims per la lamentable pèrdua de nostre sobirà, correspon avui publicar als vents de la fama les composicions que els nostres socis han treballat sobre tan infaust tema. Deixeu-me, però, que abans dediqui una especial salutació al nostre estimat consoi en Felip de Ferran, de nou entre nosaltres després d'haver sofert deplorables vicissituds. *Ferran, pregua al nostre* *il·lustre amfitrió, en Pau Figueras de Dalmases, que tingui a bé iniciar aquesta sessió amb el seu treball, que ha de ser, sens dubte, el partit adequat.* *S'acaba*

D'altra banda, parla amb la Presidenta
Donca de Ferran
PEGUERA.- (A Josa) Heu vist, el senyor marquès de Rubí? Sembla que no s'ha volgut com prometre massa, en l'homenatge a Ferran. Aquest home no m'agrada, massa diplomàtic.

Marlin
JOSA.- Amic Peguera, sou jove i una mica massa exaltat. Què preteneu? Que Rubí es faci malveure del virrei Portocarrero explicant-nos l'empresonament de Ferran per haver acoplert l'encòrrrec del Consell de Cent i la Generalitat? D'altra banda, els fets són prou coneguts.

PEGUERA.- De tota manera...

Abel
JOSA.- Silenci, si us plau, que Dalmases vol començar.

Marlin
Ferran
Moti: X
de
la
de
de
de
de
de
DALMASES.- Yace en la corta esfera de una urna / El mayor Rey del orbe / Wl que dominad en dos mundos / El Hércules de la Iglesia y Lámpara inextinguible de la más pura Católica Religión / Don Carlos Segundo el Deseado / Para demostración de lo oednoo desta vida / Para evidente prueba de no estar exentas las Majestades de tan universal tributo / Madrid fue la esolorecida patria de tanta luz / Nació a seis de noviembre de 1661 / Día de San Severo, Mártir, Santo Catalán, hijo y obispo de Barcelona, en vaticinio de lo que había de querer a los catalanes / Hijo de los más gloriosos padres, de los más católicos reyes, Don Felipe Cuarto el Grande y Doña Mariana de Austria / Esposo en primer himeneo de la serenísima señora Doña Maria Luisa de Borbón, y en segundo de Doña Maria Ana de Nechurgo / De uno y otro real consorcio dejó más posteridad que la de sus admirables virtudes y la de la Eternidad de su fama / Marid lunes primero de noviembre del año de 1700 / Cuya muerte llora Cataluña pues sin Carlos peligra. *Ya a la gloria*

Abel
PEGUERA.- No ha estat gaire original. Però almenys ha deixat entendre que la seva mort ens deixa de ben mala manera.

Marlin
JOSA.- No oblideu que això és una Acadèmia. Ja sé que us agrada la política, i fins que s'emparitzeu amb la causa de l'Arxiduc, però us convé molt més usar de discreció, que equi no tothom pensa així.

S'acaba
Ferran
FERRAN.- (A Josa i Peguera) Bella sessió, no troben? M'han dit, amic Peguera, que heu *Ferran* compost un parell de peces en la nostra llengua.

Abel
PEGUERA.- Així és. Senyor de Ferran, encara no havia pogut dir-vos la meua admiració pel vostre comportament durant la presó que heu sofert a Saragossa.

Ferran
FERRAN.- Tant Pere Ribes com jo vàrem complir amb la missió que se'ns havia encomanat. Fou llàstima que la nostra ambaixada topés amb el recel i la incomprensió.

JOSA.- Continuo creient que fou un malentès.

Marlin

FERRAN.- No ho penseu. Anàvem a protestar davant del nou monarca que hagués nomenat Ferran virrei Portocarrero sense consultar les nostres institucions. I això no va agrair gens a Madrid, sobretot entre els elements francesos de la nova cort. Venen acostumats al poder de Lluís XIV. I així en fa suposar que els nostres problemes només han començat.

RUBÍ.- Té la paraula l'ardiaca Francesc de Josa.

JOSA.- Excusin. El que antes de nacer, por deseado pudo llorar España ya perdido; el que supo librarse del olvido de su heroica virtud eternizado, Carlos el grande, de piedad dechado, de dos mundos monarca esclarecido, se hospeda en este mármol comprimido, aun de la misma muerte venerado. No está, no, muerto, que su amor respira aplausos a la Fama, que numere, y aun la misma Fama aliento inspira. Quien amó como Carlos nunca muere, que pues nuestra lealtad viva se mira, a expensas del dolor la vida adquiere.

FERRAN.- (A Peguera) Volia parlar amb vos privatament. He aconseguit d'establir contactes. Després de l'expulsió del príncep de Darmstadt..

PEGUERA.- Heu aconseguit contactar amb el príncep Jordi?

FERRAN.- Més o menys. Tot i la seva manca, el príncep continua interessat en nosaltres, i ja és al servei de l'Arxiduc Carles. Hem hagut de suportar que Portocarrero prengués el lloc de virrei al príncep Jordi de Darmstadt, però això pot ser que no duri massa. Les tropes austríaques ja han ocupat Mila...

PEGUERA.- Hauríem de convocar una reunió. Em sembla que la majoria dels que som aquí ens posaríem, si fos precis, al costat de l'Arxiduc. Fins i tot les autoritats. Aquests primers mesos de govern del d'Anjou han estat ben poc favorables als nostres interessos, i si no ve aviat a jurar les constitucions, caldrà fer alguna cosa.

FERRAN.- Vigileu els espies de Portocarrero, i penseu que són molts els mesells que acceptaran els abusos d'Anjou. Potser ens caldria buscar fora de Barcelona, aquí els ànims...

RUBÍ.- Té la paraula n'Antoni de Peguera.

PEGUERA.- Amb llàgrimes de sang trista i confusa plora amb viu sentiment la monarquia; i no és molt, si espira per tota Espanya lo primer mòbil de sa glòria i ditxa. Mes, al dolor? Si Carles se sepulta, com és que Catalunya queda viva? Si, que vivint fabrica en ses entranyes sepulcre, que ses glòries eternitza. Flori Espanya infeliç, Europa tota en veure que la Parca fementida transforma la corona de sos Regnes amb la mort de son Rei que tant suspiren. I tu, o Catalunya sempre amada, de qui has merescut favors i ditxes, plora la pèrdua de qui tots la ploren, si al cop de tant dolor te queda viva.

JOSA.- (A Ferran) Té talent, i un bon pervindre. Però tempo pel seu arrauxament. Els meus temps que vivim...

FERRAN.- Però vós senyor ardiaca, també simpatitzeu amb la causa de l'Arxiduc.

Faneca

JOSÀ.- A vós us ho puc dir. Però em sembla que encara cal amagar aquestes simpaties
Mauçà i esperar temps millors. Si el príncep de Darmstadt fos encara amb nosaltres...

FERRAN.- Potser hi ha manera de prendre contacte amb ell...

Faneca

RUBÍ.- Senyor Peguera, ens agradaria sentir l'altra composició que sabem que heu es-
crit.

ACADÈMIC.- (Entra precipitadament) Senyors, perdonin el retard i la interrupció, però
Mauçà hi ha una notícia que els deura interessar. Han arribat lletres de Madrid que
anuncien que el nostre rei Felip vindrà aviat a Barcelona per celebrar-hi Corts.

RUBÍ.- Us agraim la notícia. Senyor Peguera, teniu la paraula.

Mauçà

PEGUERA.- La filla d'Agencor plora oportuna
Mauçà mes cruel fat, que a un temps robo i violència...

Es interromput per la veu d'un pregoner.

HOME 12.- Es fa saber a tots generalment que s'ha rebut aquesta lletra del nostre vol-
gut sokira, Felip Quint, que Déu guardi: Ilustres, amados y fieles nuestros: Ha-
biendo resuelto ir a recibir a la Serenísima Señora Maria Luisa Gabriela, princesa
de Saboya, con quien está ajustado mi casamiento, he señalado el día 16 de agosto
venidero para salir desta Corte y ejecutar mi viaje en derechura a esta ciudad de
Barcelona, en donde tengo deliberado juntar Cortes del Principado de Cataluña a mi
arribo a ella, de que he parecido avisaros para que lo tengáis entendido y porque
así se eviten gastos en la solemnidad de mi entrada en esa ciudad, por la falta
de medios con que se halla. Por ello es significo que será de mi real agrado quan-
to ejecutareis en este particular, como lo fío de vuestro celo y atención a mi
real servicio. Dada en Madrid, a 9 de julio de 1701. Yo el Rey. Que es fa a saber
per ordre de l'Excel·lentíssim senyor Gaspar de Portocarrero, Comte de Palma i vi-
rei de Sa Majestat en est Principat.

Escena entre els membres d'una zona de treball.

HOME 2.- Heu sentit la crida, oi?

Mauçà

DONA 3.- Jo no l'he entès pas massa.

Mauçà

HOME 3.- Sí, dona, que vé a Barcelona el rei, a casar-s'hi, i també que faran Corts.

Mauçà

DONA 15.- I voleu dir, que vindrà? Si en fa d'anys que no n'ha vingut cap de rei, i
Mauçà menys a casar-se.

HOME

1.- Però aquest és nou.

HOME

3.- Sí, i estranger.

Mauçà

HOME 2.- Per a nosaltres, tota ho són, si fa no fa.

Mauçà

DONA 3.- I si es casa, hi hauran festes, oi?

HOME

3.- Tu diràs! Amb els diners que s'hi gastarà ell, i els que faran correr les
Mauçà autoritats i els rics, semblarà de rondalla.

HOME

2.- Mentre ens n'arribi algun esquixt...

Mauçà

DONA 15.- I és clar, bé els deuen gastar comprant coses.

Mauçà

DONA 3.- I faran lluminàries, i balls, i hi hauran processons i vindran soldats...

HOME

2.- Veus, això ja no m'agrada tant. Els soldats, a la guerra, i aquí, per ara,
Mauçà no n'hi ha.

DONA

15.- I que la Verge ens guardi de tornar-hi.

HOME

1.- I això de les Corts? Què te'n sembla?

HOME

3.- Suposo que els gremis ja deuen pensar què demanar. Mira, està molt bé això
Mauçà de fer Corts. Demanes coses al rei, i com que és nou i s'ha de guanyar la gent,
doncs les dona.

HOME 2.- Vols dir que és tan senzill?

HOME 3.- Pots comptar, ningú no dona res perquè sí.

HOME 15.- Ah, ja m'agradaria que fos el dia d'arribar al rei. No trebeu que no passa
de la...?

TROMPETES

Per l'entrada avança el seguici de Felip V, precedit de trompeteria. Se li acosta un representant barceloní que el rep. *Henry Louis. Craxley*

FINOS.- Senyor: L'inalterable zel amb que sempre la ciutat de Barcelona s'ha assenyat en l'obsequi dels seus gloriosos prínceps, espera amb reverent impaciència renovar-se a les Reals Plantges de Vostra Majestat, de la qual espera no sols la ratificació de les prerrogatives amb què la honraren els ascendents vostres, sino també singulars glòries que reconeixen-vos, amb les quals, novament empenyada la seva gratitud, produirà iguals efectes, als que s'han expressat sempre fidelíssim en sa obligació.

El seguici continua avançant. D'entre la gent s'alcen veus de demanda.

HOME 2.- Pots gran Felip esperem / eixugar amb ta clemència les llàgrimes. Catalunya / *Home* anys ha plora amb justa queixa.

DONA 11.- Seràs pare de la Patria / ben segur al desengany, que entre tots fills, lo Mo primer / sap ser sempre est Principat.

HOME 6.- Discreta primavera / Felip anima, en joventut florida. Del teu agrado espera / *Fina* Catalunya lleial, glòria cumplida. Quan sa finesa explica, / i a tes plantges el cor et sacrifica.

DONA 12.- A les ombres desterra / i a l'orient feliç de pura aurora, daura Felip la Vinyet terra / de Catalunya, que lleial t'adora, canviant aquest dia / els horrores, en contentos i alegria.

Un cop a lloc, se celebra la jura davant del bisbe de Barcelona.

AJUDANT.- El Rei Nostre Senyor, que Déu guardi, per fer-vos marca i favor és vingut *Jordi* aquí a jurar als prelats, religiosos i eclesiàstiques persones, ducs, marquesos, comtes, vescomtes barons, nobles, cavallers, homes de paratge, i a les ciutats, viles i llocs reials d'aquest Principat i Comtats, els Usatges de Barcelona, Constitucions, Capítols i Actes de Cort de Catalunya, i privilegis en la forma que els Sereníssims Reis, predecessors seus han acostumat i per a que li presteu el jurament de fidelitat.

FELIP V.- (Dret, davant dels evangelis). Juro. *Pau*

AJUDANT.- Nos, Don Felip, per la gràcia de Déu Rei de Castella, d'Aragó, de Lleó, de *Jordi* les Dues Sicílies, de Jerusalem, de Portugal, d'Hongria, de Dalmeçia, de Croàcia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de València, de Galícia, de Mallorca, de Sevilla, de Córdoba, de Còrsega, de Sardenya, de Múrcia, de Jaen, dels Algarves, d'Algesires, de Gibraltar de les Illes de Canària, i també de les Índies Orientals i Occidentals, Illes i Terra ferma del Mar Ocea, Arxiduc d'Àustria, Duc de Borgonya, Bravant, Milà, Atenes i Neopàtria, Comte d'Harburg, Flandes, Tirol, Barcelona, Rosselló i Cerdanya, Marquès d'Oristà i Comte de Goccean, Juran per Nostre Senyor Déu i la Creu de Jesucrist i els Sants Quatre Evangelis amb les nostres reials mans corporalment tocats, tenir i observar, o fer tenir i observar tots els usatges, constitucions, estatuts, capítols, ordinarions i notes de les Corts Generals del Principat de Catalunya i Comtats de Rosselló i Cerdanya, atorgades pels nostres predecessors.

El rei s'asseu i mana fer el seu discurs a les Corts a un ministre.

MINISTRE.- El rei Carles segon mon oncle, que haja glòria, observant les lleis de la *Carles* successió m'instituí hereu de la Corona d'Espanya i tots ses regnes. I passant com a legítim successor en ells per prendre possessió he volgut venir a est Prin-

cipat de Catalunya amb la major brevetat que he pogut i el temps m'ho ha permès, per lo molt que estimo i mereixen tan bons i lleials vassalls, per correspondre a l'amor i esforç que sempre han servit a ma corona, esperant que ho continuaran amb la mateixa finesa. He anat convocar aquestes Corts generals per a que en elles es tracti tot el que pugui ser útil, convenient i de justícia per al seu millor govern, conservació i benefici, mirant per-alls amb el cordialíssim amor que els tinc, donant providència de que per motiu algun no quedin gravats, esperant que al mateix temps tindrà present el dit Principat l'estat que fins aquí ha tingut la monarquia i el que està passant en sos grans dominis, per a que corresponent a les degudes obligacions es logri un major servei del bé comú d'aquest Principat i tots els efectes de mon-reial servei, i per això es mana que es tracti i se'm representi en aquesta Braços per deliberar allò que convingui a est Principat i als nostres reials interessos.

El rei queda sol a palau, mentre una gitana li diu la profecia.

Hellum
 GITANA 1.- Dóna'm eixa mà, / blanca com la neu,
 que endevinar vull / lo que clar se veu.
 Vols lo que no és teu / i no ho lograràs.
 Adéu Duc d'Anjou, / fins que tornaràs.
 Per fas o per nefas / et veus elegit
 rei de les Espanyes, / de molts no aplaudit.
 Miro que atordit / ho abandonaràs.
 Te'n vas a Madrid, / després Catalunya
 a on tindràs Corts, / i veuràs que empanya
 armes, que Gasconya / tem, i temeràs.
 Adéu Duc d'Anjou / fins que tornaràs.
 Un Rei i un Duc / et faran gran guerra,
 als quals tu tindràs / amics en la terra,
 junts amb Anglaterra / després els veuràs.
 Castigar voldràs / amb estil francès
 la gent catalana / el barcelonès.
 T'xeirà al revés / del que pensaràs.
 Rebrà Catalunya / de molt mala gana
 un bord per virrei / fill d'una gitana,
 contra Barcelona / serà pertinàs.
 Cara de angelito / davant Barcelona
 uniràs les forces / amb fúria herona.
 Veuràs Catalunya, / Aragó i València
 que prendran les armes / contra ta potència.
 Sols esta és la herència / que t'emportaràs.
 Adéu Duc d'Anjou / fins que tornaràs.

Escena en el lloc de treball, la botiga d'un apotecari.

Home
 HOME 9.- Déu vos guard, mestre Feliu.

Home
 HOME 6.- Déu vos guard. Tenim notícies?

Home
 HOME 9.- I bones. Almenys per al vostre gremi. Ja deveu saber que les Corts han
Home aconseguit del rei la concessió de dos vaixells a l'any per comerciar amb
 les Amèriques.

Home
 HOME 6.- Si només és això... No orec que amb dos vaixells fem grans negocis.

Home
 HOME 9.- Doncs ja tothom es remou per constituir la companyia que s'encarregarà
Home d'aquest comerç.

Home
 HOME 6.- Si voleu que us digui veritat, em sembla que treurem més profit de l'al-
Home tre concessió del rei, l'establir un port franc a Barcelona. Els impostos que
 paguem ara, són la mort del comerç.

Home
 HOME 9.- No exagereu, que els comerciants sou els únics que feu bones anyades
Home passi el que passi.

HOME 6.- No ho oregueu. Però, en fi, tot i que ens donin ports francs i vaixells per anar a les Índies, em sembla que el més segur encara ho tenim aquí, i a l'Europa. I ara, amb aquesta guerra que hi ha...

HOME 9.- No temeu, potser d'ella en sortirà nostra salvació. Les tropes de l'austríac potser aviat ens faran canviar de rei.

HOME 6.- Ja veig que porteu el floc groc. Aneu amb compte. Què se'n sap del nou virrei?

HOME 9.- D'aquest Velasco? Tothom n'està indignat. Donar-nos per virrei un bastard, Kaulini fill d'una gitana!

HOME 6.- Què dieu?

HOME 9.- Sí, la gent ja comença a treure-li cançons. Un gitano!

HOME 6.- Bé, deixem-ho així. El que ens convé, amic Guillem, és tranquil·litat, que el virrei virrei no tingui motius per fer-nos força i que tots ens puguem guanyar la vida. I els del'austríac, més valdria que no ho torbessin.

HOME 9.- Ai, mestre Feliu, que pocs en fareu de negocis!

De tot arreu, s'aixequen diverses protestes contra el virrei Velasco.

DONA 8.- Velasquillo / Gitanillo/ Ja pots a Cadis tornar, si no vols que a Catalunya / tota la gent s'emponanyis i t'acabin de matar.

HOME 8.- Aquest Consell de la ciutat ha resolt protestar davant del senyor virrei per l'ordre que ha donat de tallar els arbres que estaven davant la Llotja, propietat de la ciutat, sense tenir-ne esment.

HOME 5.- Aquest tribunal ha resolt protestar al senyor virrei de l'omissió que fan els seus agents dels procediments processals que són consuetut en aquest Principat.

HOME 7.- Altre dia pregonà / aqueix Velasco, aqueix booc, que ningú pena de vida / s'atrevis portar floc groc. Viva llàstima, que a un floc / nostra vida s'estimés.

HOME 4.- Per la qual cosa protestem de l'expulsió d'Arnau Jauger, comerciant, de nació holandès, però veí de Barcelona d'anys fa i casat amb catalana, per no haver-hi raó.

HOME 13.- Aquest Consistori de Diputats i Oïdors del General del Principat de Catalunya ha resolt protestar al senyor virrei per no haver-los estat abonades les contribucions i càrregues que, segons costum, se li han de lliurar després d'haver estat recaptades pels seus agents.

DONA 13.- A Catalunya tenim / una plaga de gavaigs, que segons ho advertim / xerren més que trenta gaigs, i no sé com sofrim. / Si volen al rei Lluís i estimen al Duc d'Anjou / que se'n vagin a París, i trobaran el que fou / més advers a son país.

DONA 2.- Què era aquest enrenou que hi havia a la taverna?

HOME 8.- Llegien un paper que han passat de sotana. Diu que aviat vindrà una flota mandada pel príncep Jordi, que ens lliurarà del Velasco i d'aquest rei que hi ha ara.

HOME 11.- Creieu-vos-ho tot, vosaltres. I aneu lluint el floc groc, i ja veureu en Furmacabeu.

HOME 4.- A les masmorres del palau. No sabeu que han agafat molta gent?

Carles

DONA 2.- Per portar el floc?

Lola

HOME 4.- I per altres coses. Aquest Velasco no perdona res, i ho té tot farcit d'espiés.

HOME 8.- No us preocupeu. Si ve el príncep Jordi, se li acabarà el manar.

Jordi

DONA 2.- I si treuen el Velasco i el rei, què passarà?

Lola

HOME 8.- Que tornarà a manar-nos el príncep Jordi, com abans, i que hi haurà un nou Jordi rei.

DONA 2.- I que no està bé el que hi ha?

Lola

HOME 4.- Es gavatz, i només fa el que li diuen quatre d'allà la Cort que no saben res. És ell que ens ha enviat aquest Velasco.

HOME 8.- Doncs si ve aquesta flota, haurem de fer alguna cosa.

Jordi

HOME 11.- I com?

Ferran

HOME 8.- El paper que us deia animava a prendre les armes a favor del nou rei, que es diu Carles, i es veu que a tota l'Europa ja el tenen per tal.

DONA 2.- Verge Santíssima, i quins embolics! No hem d'estar mai tranquils.

Lola

HOME 11.- Tampoc no ho estem ara, i hem de deixar que el Velasco vagi omplint les Ferran presons. No es pot ni anar pel carrer.

HOME 4.- Jo havia d'anar a buscar un carro de boga al Prat, però no m'ho veig massa *Carles* segur.

HOME 8.- Sabeu què us dic? Quan el príncep Jordi vingui, me'n vaig a lluitar amb ell, *Jordi* com sigui.

HOME 11.- Si ha de venir amb vaixells, ja cal que vingui prompte, abans que el temps *Ferran* no li esgarrii la flota.

DONA 2.- Mireu, què us sembla el floc que m'he fet?

Lola

HOME 13.- Es fa saber a tots, d'ordre del senyor virrei, que, havent la flota dels *Pau* enemics arribat a la vista d'aquesta ciutat es disposa que ningú no pugui sortir de casa seva després de les vuit de la tarda, per cap motiu que sigui, i es demana a tothom generalment que si tenen notícia d'estar convingut algun dels seus veïns amb l'enemic, que ho faci saber, per poder assegurar la conservació d'aquesta ciutat a l'obediència del nostre rei i senyor, i s'adverteix que no s'armi la gent dels gemis en la coronela, per haver assegurat la defensa d'esta plaça amb la tropa de guarnició.

X DONA 13.- Ja s'acosta l'arma / que ens ve a deslliurar,

Mateu la comana el príncep / Jordi de Darmstadt.

Velasco no fugia, / que ara has de pagar tot el que ens has fet / an els catalans.

De dins Barcelona / tothom s'alçà per fugir el govern / d'aquest bord tirà,

fill d'una gitana / i d'un castellà.

I encara que mani / que a casa restam,

a cada carrer / ens veurà lluitam.

Els nobles senyors / si ho volen manar,

als barcelonesos / com s'han d'aixecar

trobaran molts braços / per poder fer ras

en aquesta terra / de tots los gavaigs.

Dalt de Montjuic / ja poden comptar

quantas naus i tropes / porta el de Darmstadt,

per a la defensa / del rei austriac.

I si a les presons / molts captius hi han,
 Velasco que hi podi / molts de guardians,
 que els barcelonesos / els sabrem lliurar.
 Bevinguda-siguís / flota de Darmstadt,
 amb tu ja s'aixequen / tots els catalans.

DONA 3.- Déu te guard. Què, es veu res?

Carne

DONA 11.- No, noia, ara que havia aconseguit trobar un raó on no hi han soldats,
 Me resulta que ja han marxat els vaixells.

DONA 3.- Ja m'ho deia el meu home, que se n'havien anat. Però jo volia veure'ls.

Carne

DONA 11.- I és clar, com que el Velasco ens ha tancat dintre muralles, ningó no ha
 Me pogut ajudar el príncep.

DONA 3.- O, ja n'hi ha que ho volien fer, però són a presó, ara.

Carne

DONA 11.- Havíem de sortir tots i fer-li veure amb qui estem.

Me

DONA 3.- Ja ho has dit tu, amb tants soldats...

Carne

DONA 11.- I ara, igual, tal com estàvem...

Me

DONA 3.- Que et sembla que obriran les muralles aviat?

Carne

DONA 11.- Sí, dona, ja ha passat el perill.

Me

DONA 3.- Doncs a veure si venen els pagesos de Sant Martí, que no hi ha manera de
Carne trobar res.

DONA 11.- Bé, anem a casa. Aquí no hi ha res per veure. I si venen els soldats i
 Me ens troben amb el floc, encara ens agafarien.

DONA 3.- Doncs el meu home diu que si aquesta vegada no han pogut, no tardaran a
Carne tornar amb més forces.

DONA 11.- Tant de bo. Que torni el príncep, i ens porti el rei Carles.

Me

S'han anat reunint algunes autoritats de manera discreta i amb precaució.

CONSELLER.- Senyors: la situació és incòntenible. L'atreviment de Velasco depassa
Havel tota mida, i exosant-se en l'intent de desembarc del príncep Jordi i en sup-
 esades vinculacions nostres amb la causa de l'Arxiduc, fins s'ha permès suspen-
 dre les nostres reunions.

SINDIC.- Més val que no ens perdem en paraules. No serveix de res, el deixar-se.
Benet Ja heu vist quin cas fa Velasco de les protestes basades en les nostres lleis.
 les presons són plenes. I, al costat dels partidaris austríacs, hi ha molta
 gent que només ha volgut defensar els nostres drets.

DALMASES.- Em sembla que, de moment, el que cal fer és anar a protestar directa-
Fornan ment al rei d'aquesta prohibició de reunir-se que afecta al Consell de Cent i
 als comuns del General de Catalunya. I exigir que siguin posades en llibertat
 les persones empresonades.

DIPUTAT.- Això només són detalls del que està suposant la repressió de Velasco.
Favre Per què oblideu l'empressonament de Jaume Carreres? No teniu notícia de les
 dotzenes de persones que s'han hagut d'exiliar? Què en dieu d'haver expulsat
 el nostre bisbe i obligar-lo a residir a Avinyó? Em sembla que hem de pre-
 dre determinis més radicals: proposo que ens posem en contacte amb Antoni de
 Egüera, que ha aconseguit escapar i ja deu trobar-se a la cort de Viena amb
 Carles Tercer.

Hand CONSELLER.- Aquí no tots tenim les vostres simpaties. El més que podem acordar és la proposta de Dalmases, d'anar a exposar al rei Felip les nostres queixes. Em sembla que vos mateix, Dalmases, serieu el més indicat per fer-ho.

DALMASES.- Acepto, però estic d'acord en què la situació és molt més greu i que caldria prendre d'altres providències.

SINDIC.- Amb quina força?

Hand DEPUTAT.- Si haguéssim recolzat els intents de Jaume Carreras i Antoni de Peguera, podria tornar-nos a tenir Darmstadt per virrei, i no fora cas d'estudiar com lliurar-nos de Velasco.

SINDIC.- Bé senyors, rumiem-ho. Fora prudent assajar la proposta de Dalmases i estar preparats per a qualsevol altre eventualitat. No oblideu que el més urgent és treure la gent de la presó.

DALMASES.- Demà mateix marxaré cap a Madrid i veurem què pot fer-se. Us recomano que no descuiden l'organitzar alguna cosa per si calgués.

Hand CONSELLER.- I jo m'ofereixo a establir contactes amb els prohoms i cavallers de Vic que comencen a remoure aquelles terres. Si no voleu que impliqui les institucions, accepto de fer-ho a títol personal.

Les quatre dones de la bugaderia comenten els esdeveniments.

DONA 4.- Essent de tantes maneres / los catalans ultratjats, clamaven los de Barcelona / a quin punt som arribats.

~~DONA 6.- El Velasco és quel·lí / que ha donat tanta guerra; com a tot el país / com a qualsevol altre ciutat.~~

DONA 1.- Els soldats per un no res / fan de tothom aprensió, angels els porten com a belitres / i els fiquen a la presó.

Hand DONA 9.- Veient la ciutat aleshores / que no els podien fer res, For a Velasco va, dient-li / que per justícia els tregués.

Hand DONA 1.- I perquè ningú clamés / a tant injustes sentències, de tots tres Comuns privà / les juntes i conferències.

Hand DONA 9.- Eix camí de la presó / a les forques, quants l'han fet, no diran les viudes i orfes / i els que lluiten pel seu dret.

Hand DONA 4.- Els que per a un llarg desterro / han eixit de la ciutat, Heu els passos de Catalunya / ja deuen haver contat.

~~DONA 6.- Els soldats de Velasco / que són tan cruels, com a tot el país / com a qualsevol altre ciutat.~~

Hand CONSELLER.- He enviat un correu a Vic, per informar-nos del que s'està movent per allà.

Hand DEPUTAT.- Jo he rebut un missatge de Peguera. Ha contactat amb l'ambaixador anglès, i m'anuncia que marxa a Itàlia, a Gènova, per tenir contactes amb un llegat de la reina Anna.

Hand CONSELLER.- Em sembla que els prohoms de la Plana també hi estan en contacte. I fora bo que arribessin a un acord.

Hand DEPUTAT.- El jove Peguera és astut. Sabrà defensar els nostres interessos.

Hand CONSELLER.- Hem d'aprofitar que Velasco encara no s'hagi ensuam les nostres intencions. Els barcelonins...

DIPUTAT.— Els barcelonins, per ara, no ens arrisquem massa. Us heu fixat, senyor Con-
Fanua ~~de~~ *Weller*, en que tot està passat a Vic, i a Gènova?

Reuní entre l'ambaixador anglès i els llegats catalans.

CROW.— Senyors Perera i Peguera: tinc encarregat del meu govern d'acceptar les vostres
Grull credencials com a representants de Catalunya. Com a llegat de Sa Majestat la Sereníssima Reina d'Anglaterra, hauria de tractar amb representants de la Generalitat i del Consell de Cent, però atesa la dolorosa subjecció que travessen aquests organismes, puc acceptar els poders que heu mostrat i establir els termes del pacte.

PERERA.— Senyor Crow, puc garantir-vos que, tot i que només podem comprometre'ns en
Monty nom d'alguns individus, tot el Principat escoltarà la nostra crida i, tan aviat com puguin actuar de manera lliure i sobirana, les institucions faran honor als compromisos que aquí establim.

CROW.— Secretari, prengau nota dels termes del document que ha de segellar l'estreta
Grull aliança i amistat entre la Corona de la Gran Bretanya i el Molt Il·lustre Principat de Catalunya. Primer, que per ajudar els catalans a sostreure'ls del domini de la França, els aliats prometen un efectiu de vuit mil infants i dos mil cavalls, així com dotze mil fusells per armar els naturals del país.

PEGUERA.— Nosaltres ens comprometem a reclutar, per al moment del desembarcament
Abel alist, sis mil homes que hauran de ser pagats pels aliats. D'aquestes tropes en seran caps i oficials gent del país.

PERERA.— Ens importa molt especialment que consti l'oferta i promesa de la Gran Bre-
Monty tanya de protegir, en qualsevol cas, els privilegis i les Lleis del Principat.

CROW.— Puc assegurar-vos que, sigui quin sigui el tomb que prenguin els fets, la Gran
Grull Bretanya sostindrà els drets dels catalans i, en nom del Sereníssim Carles tercer, podem assegurar la seva ratificació. Teniu la protecció de la reina Anna de que no s'acceptarà la més mínima alteració en els drets de les persones, els bens, les lleis i els privilegis dels catalans.

PEGUERA.— Això ens fa correspondre amb l'acceptació, en non propi i dels nostres re-
Abel presentants, de Carles tercer com a sobirà legítim nostre. Prendrem les armes a favor d'ell i haurem reunit la força de voluntaris per al moment que els aliats iniciïn les operacions.

SECRETARI.— Caldria afegir algunes clàusules sobre qüestions diverses i d'intendència,
Lleis i us proposo aquest esborrany per arrodonir els termes del conveni.

PERERA.— S'hauria de fer constar que seran lliurats els diners necessaris per a les
Monty despeses de l'operació.

PEGUERA.— Em sembla força correcta la resta de la proposta.

CROW.— Bé, senyors, espero que a partir de tot això el meu secretari podrà confeir
Grull un redactat que podríem discutir demà per tal de signar-lo tan aviat com sigui possible. Un darrer punt: hauríem de mantenir el pacte en secret, per ara, per poder informar els altres aliats.

PEGUERA.— El secret també ens convé. El doctor Perera ha d'anar a Catalunya per fer
Abel efectius els termes del pacte i jo, que no puc tornar a causa de l'ordre que hi ha contra me, em quedaré aquí a Gènova i, en el seu moment, em reuniré amb l'expedició que encapçalà el nostre sobirà.

CROW.— Desitjo que aquesta aliança sigui l'inici d'unes profundes relacions entre Sa
Grull Majestat i la nació catalana que, tant de bo, puguin aviat veure's prolongades amb la instal·lació en el seu tron del rei.

PERERA. Esperem del recolzament de la reina Anna que faci honor als compromisos que, per la nostra banda, podem assegurar els esforços necessaris per col·locar l'arxiduc en el seu tron, garantint de poder nos seguir governant segons les nostres lleis i constitucions.

CHON. Secretari, redacteu el document amb data de demà, 20 de juny de l'any de gràcia de 1705. Deu guardi a Sa Majestat la Reina Anna i al Molt Illustre Principat de Catalunya!

DONA 3. No ho sabeu? S'han alçat els vigatans!

Jordi.
HOME 8. Els botiflers diu que arriben / mes així Déu ens ajut
 com de sencer a muntanya / no n'hi entrarà pas ni un.
 Que els vigatans van a rebre'ls / i si ells no en fan un embull
 a no ser una ventada / no els en farà pas ningú.
 Tots són miquelets d'ofici, / quiscun val per set o vuit,
 fora un de gran que els comanda / que val per tots i quiscun.
 Tota la gent surt de casa / la ciutat sembla que bull,
 qui segador és d'ofici / es posa la falç al peny,
 el ferrer deixa l'enclusa / el sastre deixa el vellut,
 i el mànc de les arpelles / de mans del pagès s'esmuny.
 Mentrestant de pressa fugen / els enemics cap amunt,
 segurs de que els muntanyesos / podran vencer amb un sol buf.
 Encara no se n'adonen / que se'ls troben al damunt,
 primer Déu-vos-guard que reban / és enviat amb trabuços.
 Amb quina febre s'hi tiren! / La destrallassa com gruny!
 qui no esquitilla a correuita / no té temps de dir Jesús.
 Camí ral avall, com l'aigua / fugen tots, merys els difunts,
 i els vigatans amos queden / comandats tots per en Puig.
 Els que a Barcelona tornen / veuen pobles en rebull,
 les paraules que s'hi senten / són de "Visca i Arxiduc.
 Visca en Carles terç, el d'Àustria / Mori Felip, el d'Anjou".
 I el crit que s'alça en Osona / per Catalunya retruny.

DONA 11. Deixem-los estar als francesos / i fugim tots de ses trampes,
 i tornem al color groc / i diguen ses esperances.
Ho Els fadrins al seu barret / el porten, i al pit les dames,
 perquè en el cap i en el cor / tenim a la casa d'Àustria.
 I els nobles cavallers / el porten també a l'espasa,
 i broden els miquelets / amb seda groga la xarpa.
 L'esperança d'est color / és pròxima, i no retarda.

Escena entre les dones del taller tèxtil.

DONA 13. Arribem tard, avui.

DONA 12. I la Madrona?

DONA 10. Tampoc no ha vingut, encara.

DONA 12. I vosaltres aquí, tan tranquiles!

DONA 10. I què hi ha?

DONA 12. Però si tota la ciutat en va plena! Han avisat de Montjuïc que hi han vaixells a la vista.

DONA 13. Quina novetat!

DONA 12. Però és que són els del rei Carles, i diuen que hi ve el príncep Jordi.

DONA 10. N'estàs segura?

DONA 13. Ja hi tornarem a ser, com l'any passat. Ja deu estar en Velasco manant a dir que no sortim de les cases i fent empresonar gent.

DONA 10.- Mentre no tornin a bombardejar...

Anna
DONA 12.- Però, que no ho veieu? Aquest cop va de veres. Venent tants vaixells, que Unyten Velasco haurà de fugir a corre cuita.

X DONA 13.- Sí, mira l'altre cop.

Marta
DONA 12.- Però és que ara hi han els vigatans en armes, i molta altra gent per tot Unygarreu.

DONA 8.- (Cants, des de lluny) Diqueu que la Pàtria nostra / serà novament lliurada, *Conxat* ja que per a defensar-la / hi ha molta gent preparada.

Gran mal, Felip quint, te'n feies / de córrer serres i plans
i amb la raó de la força / fer assassinar els catalans.
En l'esperit de la terra / tant i tant odi heu llençat
que un jorn us farem els comptes / de vides i llibertat.

DONA 10.- La Madrona!

Anna
DONA 8.- Què feu aquí? Tothom s'ha llençat a la muralla de mar, per veure arribar *Conxat* els vaixells del rei.

DONA 10.- Hi ve, el príncep Jordi?

Anna
DONA 8.- No es veuen, de tan lluny com són, encara. I a més, tens força feina per *Conxat* trobar un tros on no hi hagin soldats del Velasco. Si fins no deixen estar als terrats de prop mar.

X DONA 13.- Que ja han tancat les muralles?

Marta
DONA 12.- No trigaran.

Unyten
X DONA 13.- I el meu home, que ha anat a Santa a recollir unes mules.

Marta
DONA 8.- No t'enquimeris. Veurà abans el rei Carles.

Conxat
DONA 12.- I fins podrà ajudar a fer fora en Velasco i els seus.

Unyten
DONA 10.- Voleu que provem d'anar al baluard de Migdia?

Anna
DONA 12.- Ai, anem amb compte. Aquests soldats castellans em fan una angúnia!

Unyten
HOME 1.- D'ordre del senyor virrei es fa saber que, havent fet presència davant *Jesús* d'aquesta ciutat els vaixells de l'enemic, es mana que tothom prengui providències per resistir, mentre s'espera l'ajut que nostre rei Felip quint, en defensa d'aquest seu amadíssim Principat sens dubte enviaria. I s'adverteix a tots els naturals i veïns que prendrem totes les disposicions necessàries a la defensa, que tothom generalment haurà d'obeir sota pena de la vida.

Marta
DONA 15.- Francisco Velasco, Virrei / gitano bord, sense llei, dignes en què pensaves? / No tens més cor que un pinsà i deies: els vigatans vull matar / perquè oriden "Visca Carles".
Catalans, ànims per tots / no tinguem més por dels llops,
puig que ja tenim a Carles. / A França els farem sarcof, i no gusaran piular, / ni molt menys passar la ratlla.

Berit
HOME 3.- Sobre els portals i muralles / troneres ha edificat, que mostren boques de ferro / girades envers ciutat.
Després d'haver-nos tancat / i edificat més presons,
ha inquietat a tot el poble / amb impertinents preguntes.

Marta
DONA 7.- Ja publica que no vagin / si no és de tres en tres, que de les vuit en avall / ningú ixca, diu després.
Conxat
D'aquest pregó l'heretgia / a fe n'hi ha molta que advertiren,
ai quantes n'hi ha que mig mortes / sans llevadora pariren.

HOME 2.- L'Armada ja ha tocat fondo / i ja fan desembarcar
Harold la gent, cavalls, provisió, / que molta en varen portar.
 Ataquen els de defora / les muralles de ciutat,
 i los de dintre les cases / i carrers, han atacat.

HOME 10.- Tiren, i quan ja les bombes / per tota la ciutat passen
Henry fa el virrei una altra crida / perquè no deixen les cases.
Helena Hem passat estes desdites / fins que la bretxa s'obri,
 i aleshores Velasquillo / a fer pactes o consentí.

DONA 11.- Ja Girona / i Tarragona, / Lleida, i tots los catalans
Ho a Carles l'obediència / han donat sens resistència,
 unint-se amb los vigatans. / Sense requestes, / prest grans festes,
 farem amb molta primor / i amb molt suau melodia,
 oridarem de nit i dia / "Visqui Carles de bon cor".

HOME 2.- I bé, explica la victòria.

HOME 7.- La tercera canonada / d'avis que va donar el fort
Abel de Montjuic, en dues ales / ja ens desplegarem, i tots
 ens van trobar de seguida / a punt de rompre el gran foc.
 Ells, en veure'ns, ja la lluita / presentaren tot de cop,
 i nosaltres amb el príncep / prenguérem les posicions.
 Fou molt forta la batalla / i els anglesos els millors
 dels que amb Darmstadt al davant / combatien els espanyols.
 En derrota es declararen / fugint, sens saber a on,
 però nosaltres perseguint-los / no els donàrem pas repòs.
 Felip quint que vagi a França / a cercar nous batallons,
 doncs els que aquí tenia / ben segur que els hi hem morts tots.

Sonen les campanes, tocant a mort.

DONA 11.- Però el príncep Jordi de Darmstadt, ha mort en la lluita.

HOME 10.- Lluità fins al darrer moment, però fou ferit i els socors no li han
Henry arribat a temps.

HOME 3.- El rei Carles té ja la seva fidel ciutat de Barcelona, gràcies al seu
Scout sacrifici.

HOME 5.- A Jordi, príncep Darmstadt / el qual mortalment ferit,
Gray amb sa sang ha redimit / aquest nostre Principat,
 on sa mort plora la vida / Catalunya, que obligada
 i per Carles consolada / avui ja no està oprimida.
 Fou Montjuic el trist lloc / on manifestà sa glòria,
 i aconseguint la victòria / tot quan diguem serà poc.

Esclat de trompeteria, per anunciar l'entrada de Carles III i el seu seguici,
 que s'avancen entre cants del poble.

DONA 4.- Cantaven els ocells / quan veren els vaixells,
Carly davant de Barcelona / i lo alegre tord,
Alecia cantant deia an el bord / veig la reial persona.

DONES 1, 4, 9.- Canten els cruixidells / i tots els passarells,
Alecia visqui lo rei d'Espanya / Carles tercer és el nom,
Tonia és blanc com un colom / vingut de l'Alemarja.
Segis Cantava lo lluer / visca Carles tercer
Tonia i lo duc de Savoia / i també lo general
dans d'Anglaterra, i Portugal / que ens han dat tan gran joia.
 Cantava lo pinça / mireu lo català
 quin goig i alegria / té avui de son rei
 puix veu que amb justa llei / ve a la seva monarquia.

TROMPETES

Cantar Tolham

*Beut
Jans
Léon
Cecy
France
Pan
Catali*

HOMES. - Vestres goigs amb gran plaer / cantarem sempre tot dia,
puix d'esta gran Monarquia / sou Vos Rei Carles tercer.
Gran delit us presentava / Anglaterra amb son estat,
amb tant vaixell que enviava / de forts anglesos armat.
Puix mostreu vostra poder / guanyant regnes cada dia,
sigueu d'esta monarquia / nostra rei, Carles tercer.

El rei i el seu seguici on els espera el Conseller.

Hauel

CONSELLER. - La ciutat de Barcelona es prostra obsequiosa i humil als peus de vostra majestat, gloriant-se de tenir-lo per pare i senyor, us reconeix amb singular circumstància com a alliberador de l'esclavitud que la tenia en la major opressió. Té la ciutat, senyor, sa major expectació en la benevolència de vostra majestat i que d'ella ha d'aconseguir no sols la conservació dels seus privilegis sinó que aquesta s'ha de vessar en noves gràcies, que espera de la vostra gran magnanimitat, i per prelude la tindrà particular en besar vostra mà.

Ferran

CARLES III. - Hago singular estimación de lo que me manifestais i sólo el paternal amor que os profeso ha movido mi real ánimo a venir a liberaros del yugo en que os hallavais, y me prometo de vuestra fidelidad procurareis cuanto fuere de mi real servicio, que atendiendo a ello no faltaré en favoreceros no sólo en las prerrogativas que gozábais en tiempo de mi tío, el rey Carlos segundo, sino que os adelantare en otras mayores, como lo experimentareis.

COPA TROMPETES

Es retira i queden els membres del seu seguici, que són complimentats.

Hauel

CONSELLER. - Aquesta Ciutat queda gustosa de la vostra vinguda, milord Peterborough, significant-vos les gràcies pel que heu contribuït amb la vostra direcció i valor, i de les tropes de la sereníssima reina Anna en la gran fortuna que ha tingut la ciutat de rebre i aconseguir l'estar sota l'obediència i amable domini del nostre rei. *i final
de
l'acte*

Hauel

PETERBOROUGH. - Aprecio mucho la atención con que procede la ciudad y ejecutaré gustoso cuanto pueda contribuir a su mayor satisfacción por el precepto que traigo de mi ama, la reina, en conservación de esta ciudad y de la nación catalana.

Hauel

CONSELLER. - Aquesta ciutat vol manifestar-vos, senyor príncep Enric de Darmstadt, el seu agrament per la vostra protecció, i la que tots temps hem tingut del vostre germà, el senyor príncep Jordi, que hagi glòria, de qui hem rebut l'imponderable favor d'haver rendit la seva vida en defensa nostra, per la qual cosa aquesta ciutat i tots els catalans li guardaran memòria eterna.

Jordi

ENRIC DE DARMSTADT. - Estoy muy agradecido al cumplimiento que me hace la ciudad y quedo deseoso de emplearme en cuanto se la ofreciere y no hallarà en menos el afecto que lo tuvieren de mi hermano, antes deseo adelantarlo pues lo merece el gran celo que tenéis al rey, nuestro señor, y el afecto que habéis profesado a mi hermano.

Hauel

CONSELLER. - També vol aquesta ciutat agrair, senyor general Scratenbach, l'ajuda que ha rebut de les vostres tropes i vaixells dels Estats Generals de l'Holanda, puix és també gràcies a elles que s'ha pogut culminar la gloriosa operació.

Hil

SCRATENBACH. - Je vous remercie votre compliment, et je peix vous ajouter que moi et mon armée nous sommes employés avec grande devotion au commun intérêt du roi Charles. Je peux ajouter seulement mon desir d'avoir pu demonstret a votre fidèle ville quels sont les desirs et ordres que j'ai de mes seigneurs, les Etats Generaux, que j'espère pouvois poursuivre dans l'avenir.

El rei Carles, a palau, rep la bona ventura d'una altra gitana.

Hil

GITANA 2. - Doncu me eixa mà / de color de rosa,
que endevinar vull / lo que clar s'hi nota.
Vols el que a tu et toca / i ho conseqüiràs.

Segons ma perícia / conec per les ratlles,
 seràs perseguit / en moltes campanyes;
 mes en les batalles / triomfant eixiràs.
 Catalunya i València / lo regne d'Aragó,
 tots prendran les armes / per al teu favor:
 Castella i Navarra / te seran rebels.
 El Duc de Savoia / serà a ton favor,
 i a tota la França / causarà temor.
 Veuràs Portugal / contra los francesos.
 Holanda, Anglaterra / amb sa gran armada,
 també ajudaran / a la teva causa.
 Alguns botiflers / mouran la muntanya
 i per los poblats / posaran sissaxya.
 Prendràs possessió / de la monarquia,
 que pertany a tu / per la recta linia.
 Feu vostre viatge / o Carles tercer,
 que de tota Espanya / sou rei vertader.

Els actors tornen a la feina. Durant una estona tothom treballa intensament.
 Aquesta acció dóna pas a unes narracions d'algunes dones, que expliquen els principals esdeveniments escaiguts entre 1705 i 1712.

Carne
 DONA 3.- Ja fa més de set anys que el nostre rei en Carles, que Déu guardi, ens va lliurar de castellans i gavaigs. Després de jurar les constitucions, convocà Corts de Catalunya, a fi que fossin discutides les coses que havien de millorar el seu servei i per augmentar les gràcies que mereixiem els catalans, els més lleials dels seus súbdits. Anullà tot allò que l'odi de Velasco i els homes del rei Felip havia fet caure damunt nosaltres, ho canvià en favors per a tots els comuns i molt especialment per a la seva fidel ciutat de Barcelona. Les tropes catalanes, fent costat a les dels aliats, conquerien per a ell el regne de València, que també el jurava per rei. Però el Duc d'Anjou mantenia les seves pretensions i, ajudat per la força del seu avi, el rei francès Lluis, intentava subjectar de nou els catalans.

Carne
 DONA 8.- Les tropes castellanes i franceses, amb grans reforços, entraven altre cop a Catalunya, dirigint-se cap a Barcelona. I nosaltres vèiem com la nostra ciutat era novament assetjada, per quarta vegada en pocs anys. Els soldats i els vaixells aparegueren el mes d'abril de 1706, obligant les Corts a acabar els seus treballs. Però la voluntat i fidelitat de tots els barcelonins, s'ofertaren per l'ajut diví i dirigits pel mateix rei, feia que la ciutat resistís aquell setge, organitzada en els gremis de la Coronela.

Carne
 HOME 3.- A l'any mil set cent sis / amb ràbia gran s'és vist un setge a Barcelona / del qual jo vull tractar, si em voleu ajudar / Eulàlia i Madrona. Arriben en el pla / i pugem l'endemà a Monjuich, que el corona / quan defensar-lo va la gent que ja ho notà / de tota Barcelona. Després varen baixar / posant-se ja a atacar la rica Barcelona, / tres bretxes van obrir, per a poder embestir / i guanyar la corona. El dia de Sant Miquel / vingué el remei del cel, gaudint tots felip dia / puix tot nostre treball es transformà en un ball / de gran goig i alegria. Als dotze, doncs, de maig / desapareix el gavaig tota aquesta terra / sens les forces provar ni embestir gosar / tenint la bretxa oberta. Quan el sol ho notà / ràpid es va eclipsar, i a ellis manifestava / que ens ha de governar Carles tercer, i regnar, / fill de la Casa d'Àustria.

Mo
 DONA 11.- L'arribada d'una gran flota aliada, que desembarcà sis mil soldats, ens alliberava del setge, mentre les tropes del rei Felip fugien deixant al camp cent sis canons, trenta nou morters, quinze mil sacs de blat i de farina, i molts altres pertrets de guerra.

Carne DONA 3.- En la fugida cap a terres de França els exèrcits gavaigs saquejaren tot el país, mentre els nostres soldats, acompanyant els anglesos de Peterborough i als imperials d'Ulkefeld avançaven victoriosos per terres d'Aragó, on el rei Carles era jurat sobirà.

Helena DONA 4.- Poc després, les tropes i el rei arribaven fins a la Cort de Madrid, on només pogueren estar poc temps, ja que milers de soldats enviats pel rei francès sota les ordres del duc de Berwick obligaven a retrocedir els nostres.

Guaita DONA 8.- Després de la derrota d'Almansa, queien en poder del rei Felip les ciutats i viles valencianes, que els anulava lleis i privilegis en presagi del que una succeiria en cas d'estar altre cop sota el seu domini.

Carne DONA 3.- Les tropes franceses atacaren llavors Catalunya, però foren aturades pel mariscal de nostre senyor, comte Guin de Stahremberg, no sense haver perdut les ciutats de Lleida i Balaguer, que encara pateixen el feixuc domini de les tropes borbòniques.

Mo DONA 11.- A Barcelona, una alegre novetat ha vingut a refer-nos de tanta desgràcia: la reina de l'esposa del nostre rei, la princesa Elisabet Cristina de Braunschweig, en honor de la qual s'organitzen festes per solemnitzar el reial casament.

Trompeteria. Entra la reina, acompanyada de tres dames. Alegria general, que resumeix una dona.

Tora
Vuyt DONA 9.- Ja tenim nostra senyora / la reina Na Isabela,
que s'és vinguda a casar / i ens obsequia amb sa presència.
Ella n'és una gran dama / vinguda de l'Alemanya,
per ser la reial esposa / de nostre gran rei en Carles.
El Cel voldrà prosperar / tan regies nuviaones
i assegurar així per sempre / la casa reial de l'Àustria.
Els catalans obsequiosos / tindrou sempre a vostres plantes,
sigieu, donos, senyora amable / per aquest poble que us ama.

Arribat el seguici on l'espera el bisbe, la reina fa el seu jurament.

Carne ELISABET.- Ich, Elisabetha Cristina, Herzogin von Braunschweig und Lüneburg, glaube mit steiffem und festem bekeme offentlich alle und jede Stücke, so in dem christlichem Glauben, den die heilige Römische aud diese Weise gebraucht verfasst sind.

Les dames s'han dirigit a l'estrada on hi ha el seguici del rei. Dansen un ball cortesa, mentre el poble estableix dues files de contrapas. La dansa és simulantia, i presidida pels reis.

Helena DONA 4.- Amb la vinguda de la reina, semblà que tornaven els dies favorables, i així s'empenya de nou el camí de Madrid, on entrava el nostre sobirà el 23 de setembre de 1740, després de les accions d'Almenar i Saragossa. Però el sucirure de la sort havia estat fugaç, i a la llarga tornava a pesar l'ajut que el rei francès donava al seu nét Felip, que obligava les nostres tropes a recular, veient ara com la caiguda de les terres aragoneses les posava en la trista situació de veure anulats els seus furs.

Mo DONA 11.- Així han esdevingut els fets fins al present mes d'abril de 1711, quan la notícia de la mort, a Viena, de l'Emperador Josep, germà del nostre sobirà, obliga el sereníssim Carles tercer a recollir la feixuga herència de l'Imperi de l'Àustria i l'Alemanya. Per això ha estat forçós que s'absentés d'aquestes terres, deixant-nos com a penyora de la seva constant predilecció a la reina Elisabet, en el càrrec de lloctinent d'aquest Principat.

CARLES III.- Der Tag des Abschieds ist gekommen. Die gute Zeit ist ^{früh}vorüber und ich muss die Stadt verlassen. Ich werde alles sehr vermissen.

Carne ELISABET.- Ein Abschied fällt immer schwer. Aber, es muss so sein.

CARLES III.- Gut, aufwiedersehen. Gott allein weiss wann wir uns wiedersehen werden. So ist das Schicksal und dieses hat das letzte Wort.

ELISABET.- Herr, aufwiedersehen. Leben Sie wohl.

CARLES III.- Jetzt fängt ein neues Leben an, andere Leute, andere Pflichten.

ELISABET.- Adieu.

El rei marxa, i la reina dirigeix un pregó a la ciutat.

ELISABET.- Ilustres, amados y fieles, los concellers de la Ciudad de Barcelona: He resuelto participaros que tengo en mi mayor estimación el sentimiento que muestra la ciudad por la ausencia del rey, y atendiendo a lo mucho que sabeis merecer tan buenos vasallos y habiendo resuelto quedarme para vuestro consuelo y amparo, no omitiré cuantas diligencias se necesiten para ello, debiéndome toda atención la defensa de este Principado y especialmente esta capital, para lo que espero contar con vuestra ayuda. En Barcelona, a 3 de octubre de 1711.

En un lloc queden la reina i una dama, que conversen. Simultàniament, a un altre lloc, hi ha una reunió dels ambaixadors europeus, a Utrecht.

ELISABET.- Ah, ein schöner Tag ist heute an gebrochen. In den Bäumen singen die Vögel und die Sonne scheint uns ins Gesicht.

DAMA.- Ja, der Tag ladet zu etwas Wundervollem ein...

ELISABET.- Es wundert mich sehr, dass wir in diesem Lande solches Wetter geniessen. Aber man soll den Tag nicht vor dem Abend loben.

DAMA.- Ich glaube, Ihr werdet trotzdem einen schönen Tag verbringen.

AMB. HOLANDES.- Senyors: com a representant d'Holanda, m'honoro acollin als representants de les nacions europees, i espero que aquestes converses serveixin per a arribar a un compromís de pau general.

AMB. SÀBOIA. Senyor ambaixador anglès, sembla que l'enemic bé força disposat a pactar en condicions favorables. Potser l'hauríeu de sondejar.

AMB. ESPANYOL.- Senyor ambaixador francès, el rei Felip espera que no acceptareu cap oferta de pau si no va acompanyada del reconeixement de la seva persona com a rei d'Espanya.

AMB. FRANCÉS.- No dubteu, senyor ambaixador espanyol, que aquestes són les ordres que tinc rebudes. Però la pau ens convé a tots.

AMB. PORTUGUÉS.- Senyors, Portugal espera que els nostres aliats només acceptaran una pau que reconegui la integritat portuguesa i del seu sobirà.

AMB. SÀBOIA.- Com podreu comprendre, és el mateix que espera el rei de Savoia, i tots els nostres aliats.

AMB. HOLANDES.- Milord, us correspondria iniciar els contactes amb els aliats enemics en nom de la nostra Gran Aliança.

AMB. ANGLÈS.- Senyor ambaixador francès, ens agradaria conèixer les condicions que us faríem acceptable un conveni.

AMB. FRANCÉS.- Com sabeu, la guerra la va iniciar la vostra Gran Aliança. Us pertoca fer les ofertes de pau.

AMB. ANGLÈS.- Sigui. Acceptació de Carles III com a rei de les Espanyes...

AMB. FRANCÉS.- No prosseguim. El rei Lluís mai no abandonarà el seu net Felip. És a ell a qui pertoca la corona. D'altra banda, el rei Carles ja posseeix la corona d'Àustria i de l'Imperi...

AMB. ESPANYOL.- Espero que no cedireu en aquest punt.

AMB. FRANCÉS.- En podem estar ben segur.

Henry
AMB. HOLANDES.- Senyors, si el rei Carles no ha vingut a defensar els seus interessos, no veig perquè ho hem de fer nosaltres. Caldria insistir en les qüestions territorials.

Franç
AMB. ANGLÈS.- En efecte, aquest punt és discutible. Però els aliats voldríem algunes compensacions: la Gran Bretanya desitjaria retenir Menorca i Gibraltar, i certes facilitats per al comerç amb Amèrica.

Carls
AMB. PORTUGUES.- La integritat de Portugal, sota el seu sobirà.

José
AMB. SABOIA.- El rei de Savoia considera domini propi l'illa de Sicília.

Abel
AMB. HOLANDES.- Per la nostra banda, voldríem assegurar les places fortes frontereres i certes necessitats econòmiques a la zona.

Henry
AMB. FRANCÉS.- Tot això, podria negociar-se, partint del reconeixement de Felip quint com a sobirà d'Espanya i les Índies.

Franç
AMB. ANGLÈS.- Bé, hi ha encara el cas dels catalans. Sa Majestat...

Carls
AMB. ESPANYOL.- Sa Majestat Felip quint desitja conservar els catalans entre els seus súbdits, sense diferència de tracte amb la resta dels espanyols.

Es repren la conversa entrà la reina i la dama. En un tercer lloc, una reunió simultània de diputats catalans:

Franç
ELISABET.- Ich glaube, ich werde mir einen Spazierritt gönnen; durch wälder, weiden, bächer...

Henry
DAMA.- Soll ich dem Hofmeister anordnen, ein Pferd vorzubereiten?

Henry
ELISABET.- Ja, bitte; mein weisses Ross; es ist mein Lieblingspferd.

Henry
DAMA.- Sehr wohl. Was werden Eure Majestät für den Ritt anziehen?

Franç
ELISABET.- Mein braunes Complet ist wohl passend für diese Gelegenheit und der braune Hut dazu. Oder haben Sie an etwas anderes gedacht?

Henry
DAMA.- Nein, solange es nicht regnet, ist die Garderobe für dieses Wetter sehr geeignet.

hauríem d'assajar altres camins. Enviar algú a Londres a negociar que no marxín les tropes angleses.

DIPUTAT 1.- I fer el mateix amb Holanda. A més, si enviem algú als Estats Generals sem-
Carls pre podrà seguir d'aprop el que passi a Utrecht.

DIPUTAT 3.- Ara més que mai cal que els Braços estem units. El rei per força ens haurà
Franç d'atendre.

Carls
DIPUTAT 1.- No oblideu que ara té interessos per tot Europa.

DIPUTAT 1.- Senyors, la situació s'agreuja.
Carls Segons ens ha informat el nostre ambaixador prop de Sa Majestat, el senyor marquès de Montnegre, les converses de pau que es tenen a Utrecht s'estan decantant en favor de les pretensions de l'enemic.

Henry
DIPUTAT 2.- El que hem de vigilar més són els anglesos. Si és cert que volen signar la pau amb França, és molt clar que retiraran les tropes que lluiten aquí.

Franç
DIPUTAT 3.- I si es retiren els anglesos, no crec que holandesos i portuguesos triguin gaire.

Carls
DIPUTAT 1.- Sí, pot ser molt perillós que ens abandonin els aliats. Les tropes que ens pot enviar de l'Àustria són poques. Per sort, la presència de la reina és una garantia.

Henry
DIPUTAT 2.- Però el mariscal Stahremberg no està gaire entusiasmats. Imagino que el marquès de Montnegre fa el que pot, però

hauríem d'assajar altres camins. Enviar algú a Londres a negociar que no marxín les tropes angleses.

DIPUTAT 1.- I fer el mateix amb Holanda. A més, si enviem algú als Estats Generals sem-
Carls pre podrà seguir d'aprop el que passi a Utrecht.

DIPUTAT 3.- Ara més que mai cal que els Braços estem units. El rei per força ens haurà
Franç d'atendre.

Carls
DIPUTAT 1.- No oblideu que ara té interessos per tot Europa.

DIPUTAT 2.- Però els catalans hem estat sempre el seu millor suport.

Hamburg

DIPUTAT 3.- Es molt lluny, ara. I pel que diu Montnegre, a Viena no es respiren aires *Per* gens favorables.

DIPUTAT 1.- Ens cal estar preparats a tot. I podem fer tan poc! Si només poguéssim *Carls* fer-nos sentir a Utrecht...

DIPUTAT 2.- Em fa por, això de que tot Europa estigui resolent els seus problemes, *Hamburg* nosaltres hègim d'esperar aquí, sense fer res.

DIPUTAT 1.- Confiem que la justícia de la nostra causa s'imposi.

Carls

Nova represa del diàleg entre la reina i la dama, i simultàniament de les converses dels embaixadors a Utrecht.

ELISABET.- Ich bitte Sie auch, mir alles für diesen Abend vorzubereiten, da ich zum Gala abend erscheinen muss, den der Gesandte unseres Landes im Orient gibt.

DAMA.- Eure Majestät werden alles genau richten finden.

ELISABET.- Aber jetzt muss ich mich beeilen, ein Pferd wartet nicht. und vorher muss ich noch eine kleine Frage lösen.

DAMA.- Majestät...

AMB.HOLANDES.- Seryors, amb la presència del representant de l'Emperador Carles, podem considerar que aquestes converses compten ja amb tots els elements per a concertar la pau. Seria molt desitjable que Utrecht es convertís en la seu de l'entesa i concòrdia d'Europa.

Abel

(1)

Gien

(2)

AMB.AUSTRIAC.- La seva presència aquí té per objectiu exposar ben clarament que l'Emperador Carles no renunciarà mai als seus drets a la corona espanyola.

AMB.FRANCES.- Milord, el rei Lluís us vol fer saber que està disposat a acceptar les vostres condicions, a canvi del reconeixement del seu net Felip com a rei. Ja sabem que la vostra aliança amb l'Emperador Carles us obliga, però...

Hauty

~~El emperador Carles, amb la presència del representant de l'Emperador Carles, podem considerar que aquestes converses compten ja amb tots els elements per a concertar la pau. Seria molt desitjable que Utrecht es convertís en la seu de l'entesa i concòrdia d'Europa.~~

perador Carles us obliga, però...

AMB.ANGLES.- Com sabeu, el nou govern de Sa Majestat no comparteix els criteris bel·licistes de l'anterior. Hi han compromisos, és cert, però tampoc no podem oblidar els nostres interessos...

AMB.SABOIA.- L'Emperador ha de comprendre que és molt millor signar la pau, ara, quan podem presentar condicions acceptables per al rei de França. Si es refà militarment, no hi haurà res a fer...

AMB.AUSTRIAC.- El comportament de les tropes saboianes, angleses, portugueses i holandeses, demostra fins a quin punt estan oblidant el sentit de la Gran Aliança. L'Emperador no està disposat...

AMB.PORTUGUES.- Si L'Emperador vol prosseguir la guerra, és ben lliure de fer-ho. Però ha de comprendre que els nostres exercicis estan exhausts, que les càrregues econòmiques són feixugues...

AMB.ESPANYOL.- El rei Felip estaria disposat a acceptar les condicions de la Gran Bretanya, menys pel que fa referència als catalans.

AMB.FRANCES.- Heu de convenir que és una bona oferta. Per la vostra banda, el rei Lluís vol mostrar la seva bona voluntat manant que se suspenguin tot seguit les operacions militars a tots els fronts.

AMB.ANGLES.- Es un bon indici. Hauríem d'aprofundir sobre això.

Teman

AMB.AUSTRIAC.- Milord...

Gien

AMB. ANGLÉS.- Perdoneu. Senyor embaixador, tinc l'encàrrec de Sa Majestad d'annunciar-vos que la Gran Bretanya està disposada a concloure la seva intervenció en aquesta guerra, pactant amb França una pau, i vol aconsellar l'Emperador que entri en tractes amb l'enemic.

4 *Comissariat català*
AMB. HOLANDES.- Senyors, un representant del Principat de Catalunya demana autorització per exposar els criteris dels seus representants en aquesta conferència.

AMB. ESPANYOL.- De cap manera! Aquesta conferència és a nivell de nacions sobiranes, i en cap cas...

AMB. AUSTRIAC.- Digueu al llegat català que com a ambaixador de l'Emperador Carles *Guys* sabré representar els seus interessos.

La reina adreça el seu comiat als catalans.

ELISABET.- Ilustres, amados y fieles: La universal necesidad de asegurar la sucesión, ha obligado al emperador, mi señor, a aceptar la oferta de la reina de la Gran Bretaña de su escudera para trasladarme en seguridad hasta él. Por ello debo prevenirlos, con el dolor de haber recibido de vosotros tantas muestras de fidelidad, que me ausentaré de este Principado próximamente, aunque dejándoos en prenda al general de nuestros ejércitos, conde Guido de Stahrenberg, como lugar-teniente. Asimismo, he resuelto participaros que no hallo inconveniente alguno en que enviéis como legados vuestros a don Pablo Ignacio de Dalmago cerca de la serenísima reina de la Gran Bretaña y a don Felipe de Ferran cerca de los Estados Generales de Holanda.

Final de les converses d'Utrecht.

AMB. HOLANDES.- Establerta ja la pau per separat entre la França i l'Espanya d'una banda, i la Gran Bretanya, Savoia, Portugal i Holanda de l'altra, fora una feiç conclusió d'aquestes converses que l'Imperi arribés a semblant conclusió per a la total pacificació d'Europa.

5 *Jordi*
AMB. CATALA.- Milord, com a representant del Principat de Catalunya, he de recordar-vos que la Gran Bretanya va comprometre's, en el pacte signat a Genova, a defensar els nostres privilegis i lleis en qualsevol cas, i fos quin fos el tomb que prenguessin els esdeveniments.

AMB. ANGLÉS.- I aquest compromís continuu essent una de les nostres principals preocupacions.

AMB. CATALA.- Però ja heu signat la pau.

AMB. ANGLÉS.- El secret, ara, està en les negociacions entre l'Emperador i el rei Ferran Felip.

3 *Jordi*
AMB. SABOIA.- Tal vegada si l'Emperador renunciés a cap mena de compensació hi hauria manera d'obtenir del rei Felip favor per als catalans.

AMB. AUSTRIAC.- El rei Carles encara no ha renunciat a la corona d'Espanya, senyors,

AMB. PORTUGUES.- Però ho haurà de fer. La retirada de la reina Elisabet de Barcelona, Gralls fins i tot sembla indicar que es prepara a fer-ho.

6 *Jordi*
AMB. ANGLÉS.- Per resoldre aquest delicat problema ens caldria trobar alguna solució de compromís.

AMB. AUSTRIAC.- L'Emperador estaria disposat a patrocinar la constitució de Catalunya en República sota la tutela dels aliats.

AMB. ANGLÉS.- A criteri de la Gran Bretanya, això només seria font de guerres en el futur.

Genis AMB. AUSTRIAC.- Senyor embaixador, l'Emperador en mana que discuteixi amb vos algunes possibilitats d'entesa. Si ~~seu objecte~~ retener ~~la~~ l'Imperi els Països Baixos, Mila, Nàpols i Sardenya, tal vegada fos factible una renúncia...

AMB. FRANCES.- Hauríem de continuar aquesta conversa. Ben entès, amb la col·laboració *Horty* del nostre estimat col·lega, representant del rei Felip...

Jordi AMB. CATALA.- Senyors, és possible que tothom oblidí en aquest moment els seus compromisos? Ningú no té en compte els drets a que s'ha fet mereixedor el Principat de Catalunya amb la seva lluita?

Jordi AMB. SÀBOLA.- Voleu creure'm? Us convé d'arribar el més aviat possible a un compromís amb el rei Felip.

Genis AMB. PORTUGUES.- Hi estic d'acord. Catalunya no té altra sortida que sotmetre's. I com menys tardeu, més podeu esperar de la clemència del vostre rei.

On hi havia els tres diputats, es van reunir els components del Braç Militar, per deliberar davant les circumstàncies.

Carri DIPUTAT 1.- Es fa saber a tots generalment que davant la infeliç circumstància d'haver-se pactat per part del rei nostre senyor, que Déu guardi, l'evacuació de les seves tropes d'aquest Principat, d'acord amb el senyor llieutenant de Sa Majestat, s'ha resolt convocar Braços Generals, a fi que els comuns d'aquest Principat es pronunciïn sobre la situació, per ser certa i inevitable, si altra cosa no es delibera, l'entrada de les tropes enemigues en tota Catalunya i Barcelona.

Beut LANUZA.- Ha demanat prèviament la paraula, per a exposar el seu dictamen l'honorable Nicolau de Santjoan.

Harold SANTJOAN.- Quan la força manca, és natural considerar la impossibilitat de resistir-se al poder. Si a les lleis fonamentals de la nostra pàtria, que donen dret a Catalunya per a la defensa, acompanyessin la prevenció, la força i el poder, seria sens dubte oblidar la nostra obligació el fet de no oposar-nos amb el més gran vigor. Però considerant el present estat de Catalunya, exhaurits els eraris públics i sense diners els particulars, i ocupada la major part d'aquest Nobilíssim Principat per les armes enemigues, no seria una inhumana i bàrbara resolució voler resistir sense forces i entrar en una guerra sense els mitjans necessaris, no sols per a continuar-la per un llarg temps, sinó fins per a entrar-hi en un compromet que no sembli temerari? Doncs, doncs, confessar que tot el que podem fer el present es redueix només a aquesta ciutat, perquè el mariscal Stahremberg posarà a mans enemigues les places de Cardona, Tarragona i Hostalric. I, encara que les deixés en nostre poder, ¿on són els diners per proveir-les i municionar-les? ¿on són els soldats per a guarnir-les amb una força regular i suficient per a la defensa? En vista, doncs, d'aquesta evidència, jo voldria saber: ¿quina esperança ens resta de poder-nos defensar? De tot això que ens consta s'infereix que cal que uns nostres enviats passin sense la menor pèrdua de temps a trobar al Duc de Pèpuli i li presentin l'obediència de tot el Principat, demanant permís per anar a Madrid a fer acte de submissió al Sereníssim Duc d'Anjou. Aquest és el meu dictamen, anivellat a les fatals conjuntures del temps en què ens trobem, a les dures lleis de la necessitat i a les regles de la religió que professem, que ens obliga a no exposar sense fruit els temples, els honors i, en general, tot Catalunya, a la desgràcia més lamentable.

Beut LANUZA.- L'honorable Manuel Ferrer i Ciges també ha expressat el seu desig d'exposar la seva proposició.

Faneca FERRER I CIGES.- Ningú no pot dubtar que el funest assumpte que se'ns proposa no sigui el més arriscat, el més trist i el més llastimos que ha sofert Catalunya de segles ençà. Dir que els perills en què ens trobem no són grans, fora niçies; dubtar que l'opressió que s'acosta ens ofegaria, fora follia; no creure que les presents afliccions són de la major dificultat, fora negar el cert. Però donar per impossible el remei és confessar-se oprimid d'un plaic i haver oblidat l'honor; donar el cas present per inauferable és negar les glorioses fetes de la no

tra-Nació; escollir el mitjà de subjectar-se a la dura esclavitud és fer afront i degenerar dels nostres predecessors. Pregunta: ¿Es Catalunya diferent de la que era en altre temps? ¿Tenen, per ventura, nostres lleis indignes principis? ¿No ens donen els nostres privilegis facultat per a oposar-nos als que injustament volen oprimir-nos? Les infraccions que executaren els ministres del Duc d'Anjou són comprovades, les públiques injustícies que tants anys ha sofert Catalunya del ministeri castellà han esdevingut notòries. I és ben llastimós que, sent això manifest i públic a tot Europa, bategin la nostra tolerància amb el nom infamant de rebel·lia. ¿Què esperem? ¿Voldrà Catalunya subjectar-se de nou als greuges i ultratges que per tants anys ha patit? Suposem com un fet el succeés llastimos de veure'ns reduïts a la necessitat de retre'ns a la força, ¿podran ser les condicions més dures, pitjors, que si ens hem de lliurar a discreció, com volen els nostres enemics? Fineixi la nació amb glòria, perquè val més una fi gloriosa que tolerar extorsions i violències. Per totes aquestes raons, empenyem tot seguit les armes, alçem banderes i allistem soldats sense perdre un moment. Valguin-se els Excel·lentíssims i Fidelíssims Braços Generals de l'autoritat: que Déu omnipotent ha dipositat en llurs mans, manin fer manifestos perquè consti a tota l'Europa la nostra justícia, i treballin per fer patent nostre valor i demostrar que no ha decaigut un punt l'esperit i l'honor de la nació catalana.

Aldarull entre partidaris d'un i altre. S'aixeca un tercer diputat.

Alons
COPONS.- Voldria fer una tercera proposició: Que uns emissaris vagin al general castellà, Duc de Pòpuli, i s'informin de com han de quedar les seves lleis, i si està disposat a aturar les tropes fins que acabi la negociació. Si es nega a això, reconeguem que se'ns preten despullar de totes les llibertats, i animem als naturals d'aquest Principat a vencer o morir.

Benet
LANUZA.- Amb el parer d'Ignasi de Copons, són tres les propostes que concorren en aquest fidelíssim Braç militar. Correspon, ara, votar-les. Queda adoptada la proposta defensada per Nicolau de Santjoan, per dos vots de més. Es mana comunicar aquesta decisió als Braços Eclesiàstic i Reial.

Ferreries
FERRER I CIGES.- Exigeixo que consti una protesta impugnant la licitud de la proposició guanyadora, per impediments jurídics. Aquests Braços no poden admetre nou príncep, privilegi de corts un cop s'admeti la renúncia de l'anterior sobirà, cosa que no ha estat feta.

Benet
LANUZA.- S'afegirà la raonada protesta de l'honorable Manuel Ferrer i Ciges, i els Senyors que la vulguin suscriure podran fer-ho.

Benet
SINDIC.- (Entra) Com a enviat del Braç Reial, em correspon informar a aquest Braç Militar de la proposta adoptada, que diu així: Aquest Braç Reial pren resolució sobre dit fet de disposar-se amb les armes a la defensa per la conservació de les Constitucions del present Principat, discorrent els medis que poden ajudar a dita defensa. Deliberació adoptada per setanta vuit vots a favor i quaranta cinc en contra.

Benet
LANUZA.- Senyors, com que el fidelíssim Braç Eclesiàstic ha decidit inhibir-se en les presents deliberacions, per no ser la matèria de guerra pròpia al seu sagrat ministeri, i vist el resultat del Braç Reial convindria procedissim a nova discussió per concloure l'actitud comuna d'aquests Braços sobre la matèria present. S'obre un nou torn de debat.

Manel
HOME 9. Ja heu sentit, la crida dels Braços. Han decidit resistir.

Manel
HOME 7.- No estem preparats per a defensar-nos. I estem cansats, són molts anys de guerra.

Manel
HOME 9.- Es la única sortida, no podem rendir-nos ara. Ha mort molta gent defensant la terra.

Lola
DONA 2.- I ara hem de morir tots?

HOME 13.- Hi ha esperança, encara.

fam
HOME 7.- Quina? Un altre setge, i dius que hi ha esperança. Ja veuràs quants dies
Abel podràs treballar. Cada vegada ha estat igual: fam i misèria, la feina aturada i soldats per totes bandes.

HOME 13.- Doncs aquest oop ens haurem de defensar sols. Tots els soldats del rei se
fam n'estan anant.

HOME 7.- I què hem de fer, sols? Ja ho deia, jo, tant val un rei com un altre.

Abel
DONA 2.- Això no. El d'abans va enviar el Velasco. En canvi el rei Carles ha estat
Lola molt bo, i la reina també.

HOME 7.- I on són, ara? Al seu país. I nosaltres, a arreglar-nos.

Abel
HOME 9.- Hem perdut la fe...

Marcu
HOME 7.- Si vuit anys de lluita és tenir poca fe...

Abel
DONA 2.- Deixeu-lo, està estrany.

Lola
HOME 9.- Tots n'estem, d'estrany, i a ningú li fa gràcia haver de suportar un al-
Marcu tre setge, voltats de castellans i gavaigs.

HOME 7.- Doncs si no hi podem fer res, acabem-ho.

Abel
HOME 9.- Jo no ho he dit, això. De pitjors n'hem sortit.

Marcu
HOME 13.- No te'n recordes quan ens vam llançar a l'assalt de Montjuïc?

fam
DONA 2.- Es veritat, fins nosaltres hi vam anar.

Lola
HOME 7.- Jo, ara, només vull defensar el meu treball. Als que hem estat sempre uns
Abel desgraciats, tants ens farà estar amb els uns com amb els altres.

HOME 13.- I t'ho creus? Pregunta-li a aquell, vé de València. Que t'expliqui com
fam han anat les coses per allà.

DONA 2.- La seva dona m'ho contava. La Verge ens empari.

Lola
HOME 7.- Mireu, si han dit de resistir, doncs endavant. Però això no ens durà res
Abel de bo, ja ho veureu.

HOME 9.- Ho veurem aviat, les tropes són a punt de voltar Barcelona.

Marcu
HOME 7.- Havent els Braços Generals aconsellat a est Consistori, el dia 6 del cor-
Abel rent nes, que resolués defensar el Principat, no sols per mantenir-se baix el suau domini de l'Emperador i Rei nostre, sinó també per la conservació de les llibertats i privilegis dels catalans, de les quals no s'ha hagut raó a Utrecht, i finalment per altres inconvenients que se seguirien d'entregar-se Catalunya; proment-nos la intercessió divina, el dia 9 manàrem fer la crida pública per nostre defensa. I havent tingut notícia que l'enemic va espargint cartes demanant l'obediència als pobles, cosa que no s'ha d'atendre segons el que s'ha dit, per ço exhortem, diem i encarreguem als Jurats, Consellers, Consols i Paers i a tothom generalment es-mantinguin, en quant puguin, baix l'obediència de nostre Rei i senyor. Prometem a aquest efecte tota assistència, per la qual incèssament es vigila. Est Consistori queda assegurat de la con-
tència i innata fidelitat de tots els naturals, que atendran a tot lo sobredit, que importa a la pública utilitat i benefici de la patria. Barcelona, i juliol, als 12 de 1713.

DONA 11

Ho
SOLDA. - Vilas i masies / pobles i ciutats,
 per salvar la terra / s'auran d'aixecar.
 Caurà el rei de França / tornarà l'austriac,
 i vindrà una flota / que del rei més gran
 durà a Barcelona / armes i soldats.
 Mes jo, que us aviso / de tals novetats
 també haig de dir-vos / que grans perills hi ha,
 i no sé quin siguin / perquè, tan malvat
 per trair la patria / jo no en conec cap.
 Sapigueu que és senya / per eixir a combat
 el sentir tot d'una / com els campanars
 aixequen la terra / en sagramental.
 I quan tot estigui, / per eixir bé el pla,
 feu com jo faig ara / per dissimular:
 La mà en els rosaris / resa i resaràs,
 baixet a tothora / fent: per la senyal
 de la Creu, Déu nostre / llivreu-nos de mal,
 deu-nos vostra ajuda / contra el rei gavaig.

Jordi
HOME 84 D'ordre dels fideliíssims comuns d'aquest Principat es fa a saber que en el dia d'avui ha estat nomenat comendant general de les tropes el tinent mariscal Antoni de Villarroel. S'urgeix a tots els individus de la Coronela dels Gremis d'aquesta ciutat que s'adrecin als respectius llocs de reunió per a ser organitzats conforme a les necessitats de la defensa. Barcelona i juliol, als 12 de 1713. Batalló de la Santíssima Trinitat.

Humbert
HOME 9. - Companyia d'adroguers.

Mamé
HOME 2. - Companyia de mercaders.

Xarxa
HOME 12. - Companyia de sastres.

Arges
DONA 1. - Companyia d'estudiants de lleis.

Jordi
HOME 8. - Batalló de la Immaculada Concepció.

Blau
HOME 10. - Companyia de notaris públics.

Lala
DONA 2. - Companyia de pellaires i tintorers de draps.

Pau
HOME 13. - Companyia de calceters i candelers de stu.

Abel
HOME 7. - Companyia de flequers i formers.

Talio
DONA 5. - Companyia d'espardenyers.

Jordi
HOME 8. - Batalló de Santa Eulàlia.

Terran
HOME 11. - Companyia de sabaters.

Juan
HOME 1. - Companyia de boters.

Marc
DONA 7. - Companyia de barreters d'agulla i passamaners.

Carre
DONA 3. - Companyia de macips de Ribera i bastaixos.

Carre
DONA 8. - Companyia d'esparteres, cospers i torners.

Jordi
HOME 8. - Batalló de Santa Madrona.

Jordi
DONA 9. - Companyia de candelers de cera i pintors.

Marta
DONA 13. - Companyia d'argenteres.

- DONA 10.- Companyia de descarregadors.
Anna
- DONA 12.- Companyia de velers.
Vinyet
- HOME 8.- Batalló de Sant Sever.
Jordi
- DONA 15.- Companyia de ferrers i calderers.
P. Ja
- HOME 13.- Companyia d'hertolans del Portal Nou.
Fau
- HOME 7.- Companyia de gerrers, ollers, matalassers i perxers.
Abel
- HOME 6.- Companyia de daguers i beiners.
Faneca
- DONA 11.- Companyia d'estudiants de medicina, filosofia i teologia.
Mo
- HOME 8.- Batalló de la Mare de Déu de la Mercè.
Jordi
- HOME 1.- Companyia de freners.
Juan
- HOME 3.- Companyia de fusters.
Bonet
- DONA 4.- Companyia de taverners.
Belena
- HOME 4.- Companyia de fadrins sastres.
Caroli
- HOME 5.- Companyia de revenedors.
Cuix

De orden de
 TROMPETA.- Don Restañó Cantelmi Sturd, duque de Pópuli, príncep de Petorano, del insigne orden del Santo Espiritu, capitán general del ejército de Su Majestad en el Principado de Cataluña: Se hace saber a la ciudad de Barcelona que si en todo el día de hoy, 29 de julio de 1713, no abre las puertas a las armas del rey nuestro señor, Felipe quinto, no sólo no les valdrá a sus naturales el indulto que la gran benignidad de Su Majestad les tiene concedido, sino que tratándoles como a rebeldes, experimentarán todo el rigor militar; y a pesar de hallarse ya el ejército de Su Majestad circunvalandc la plaza, movido a compasión de su próxima e inevitable ruina y desolación, los amonesto a que la eviten, enviando persona o personas a este campo, a implorar la clemencia de Su Majestad. Campo delante de Barcelona, a 29 de julio de 1713.

Mauel
 CONSELLER.- La novetat de la carta de l'enemic ha merescut pel seu estil i circumstàncies tanta atenció que no s'ha despatrat immediatament l'emissari, sino que s'ha pres el temps necessari per resoldre la resposta convenient, segons aquests termes: Primer. Que les portes d'esta ciutat s'han tancat i la plaça es defensarà contra els enemics que han intentat i intenten invadir-la. Segn. Que la ciutat i tot el Principat continuen la guerra a conseqüència de sa innata lleialtat al seu sobirà, del qual depen sempre la declaració de pau i guerra. Tercer. Que les injustes amenaces alenten però no amedrenten els cors d'uns vassalls que mantenen el jurament de fidelitat. I perquè esta ciutat no acostuma a alterar els termes de la cortesia, restitueix el trompeta amb igual seguretat que ha vingut, i en vista d'aquesta resposta podrà el senyor Duc de Pópuli prendre les providències que expressa, doncs la ciutat està resolta, com ho demostrarà la experiència.

Anna
Concha
 ← DONA 11.- Treballa, dona. No és el primer setge que patim, i jo no he aturat mai la feina.
Mo

Tubi
 DONA 5.- Me acordaba de cuando entraron los castellanos y los franceses allá en el pueblo, en Aragón.

Mo
 DONA 11.- No hi pensis, ara. Aquí sabrem defensar-nos.

DONA 5.- Eso creíamos nosotros. Y ya ves: tuvimos que escapar, que aquello no era *Talhi* vida.

DONA 11.- I bé que vareu fer. I encara hi podràs tornar, ja ho veuràs.

Mo

DONA 5.- Dios te oiga. ¿Tu crees que saldremos de ésta?

Talhi

DONA 11.- Amb l'ajut de la Verge i de Santa Madrona. Tota la Coronela és a punt de *Mo* lluita. I s'ha sabut que els vigatans tornen a estar en armes, manats pel Bac de Roda.

Ben, Benet

DONA 5.- ¿Y vienen hacia aquí?

Talhi

DONA 11.- Això diuen. Si en Bac pogués arribar a Barcelona...

Mo

La gent continua treballant, amb més desesma, i de tant en tant es produeixen signes dels canvis produïts pel setge (una dona es posa un mantell de dol, algun ciutadà deixa la feina, d'altres tenen les armes al costat, algú es desmaia de fam).

HOME 5.- Això no pot durar, fa prop d'un any que estem voltats de les tropes castellanes.

Ben, Benet

HOME 6.- El més terrible és aquesta llarga agonía. Prop d'un any de bloqueig, amb les tropes que van desfent la resistència a les comarques i amb els vaixells que impedeixen els socors per mar.

Famec

DONA 7.- Sembla que aviat arribarà un altre convici de Mallorca.

Maria, Maria

HOME 6.- Aquest cop no podran travessar fins a port. Ja massa sort hi ha hagut que *Famec* ho aconseguissin dues vegades.

HOME 5.- No podem desesperar. Si hem resistit tant de temps, és que el Cel no ens abandona.

Ben, Benet

DONA 7.- Santa Eulària farà un miracle.

Maria, Maria

HOME 5.- Per ara ens mantenim, i si no fossin aquestes bombes que no ens deixen *Ben, Benet* sortir de casa...

HOME 6.- Almenys veïssim que l'enemic es prepara per a l'assalt.

Famec, Famec

DONA 7.- Ens volen acabar per la fam.

Maria, Maria

HOME 5.- Encara hi ha esperances que el nostre rei ens enviï reforços, o que l'Anglaterra ens torni a ajudar.

DONA 7.- Morts, per tot arreu. I aviat ho serem tots, si no tenim de què menjar.

Maria, Maria

HOME 5.- Però no tenim altra sortida. Resistir o lliurar-nos.

Ben, Benet

HOME 6.- Sort tenim que aquest Duc de Fòpuli no sap com fer-ho per acabar-nos. A *Famec* la fi, ens hi acostumarem, a les bombes.

DONA 3.- (Arriba) Venen més tropes enemigues, i es diu que hi ha un nou general, *Famec* el duc de Berwick, que ha enviat el rei francès per acabar amb nosaltres. *Pala*

Famec

HOME 6.- De part de l'Excel·lentíssim senyor Conseller en cap, coronel i governador d'aquesta plaça, fort de Montjuïc i dependències. Com a present es troba

la present ciutat molt oprimida dels enemics que la tanen assetjada i atacada per la part del Portal Nou, on pretenen fer bretxa, i es necessita que tothom assisteixi a la defensa, es mana a tots generalment, de qualsevol grau o condició que siguin, tant els naturals com els forasters, que demà, 29 de juliol, compareguin a les 6 del matí a la Rambla, davant la Universitat literària, portant armes els que en tinguin, des de l'edat de 14 anys en amunt, exceptuant sols els que ja siguin empleats en la Coronela, sota pena de presó. Rafael Casanova, Conseller en cap.

Atto, Truhé, Lluís, Vuyt.

Jord CASANOVA.- Els tres comuns hem deliberat novament i hem decidit no acceptar la intimidació feta per l'enemic i prosseguir la defensa.

Finan VILLARROEL.- He de protestar que els comuns prenguessin aquesta decisió sense consultar-me, com a cap de les tropes que sóc.

Jord CASANOVA.- No oblideu que, com a conseller en cap, sóc coronel de les milícies ciutadanes.

Finan VILLARROEL.- Casanova, sou home de lleis, i no dubto que si m'argumenteu segons els privilegis de la ciutat, tindreu raó. Però ara ens trobem davant d'un exèrcit professional, manat per un temible mariscal francès, el Duc de Berwick, i hauria estat millor consultar-me com a soldat que sóc.

Jord CASANOVA.- No hem volgut ofendre-us, però varen ser els comuns els que varen decidir la resistència en els Braços Generals, i a ells corresponia contestar la proposta de capitulació que ens ha adreçat l'enemic.

Finan VILLARROEL.- Hem decidit resistir. Esteu segurs de poder-ho fer?

Jord CASANOVA.- Ja sabem que, fa temps, era partidari de negociar. Als extrems que hem arribat, no tenim altre camí que la resistència.

Finan VILLARROEL.- I què espereu guanyar?

Jord CASANOVA.- Els nostres ambaixadors a Londres, Holanda i prop del rei, estan remouent-ho tot. Pot arribar una solució diplomàtica, poden arribar reforços del rei, i no cal descomptar que el marquès de Poal remou tot el Principat per instar-lo a venir en la nostra ajuda.

Finan VILLARROEL.- Voleu amargar-vos la realitat? Les defenses de la ciutat es troben afeblides des del baluard de Llevant fins al del Portal Nou. La bretxa central de la mural·la, aviat permetrà el pas d'un regiment sencer en formació, de tan ample com és. La ciutat no té cap mena de proveïment des de fa mesos, no hi ha menjar i escasseja la munició. Des de l'arribada dels reforços són més de trenta mil els soldats que tenim enfront. I pel que fa a ajudes, no espereu res del rei ni dels nostres aliats, i el marquès de Poal prou feina té d'esquitllar-se de les tropes que el persegueixen.

Jord CASANOVA.- El vostre parer, doncs, hauria estat de capitular?

Finan VILLARROEL.- Segurament hauria estat aquesta, només per evitar la ruïna total de Barcelona.

Jord CASANOVA.- El parer ha estat un altre. Espero que en aquest darrer esforç no ens mancarà el vostre comandament.

Finan VILLARROEL.- Tal com han anat les coses, em veig obligat a presentar la meua dimissió.

Jord CASANOVA.- Com vulgueu. Disposaré que se us faciliti la manera de marxar, per mar. I tant de bo arribeu sa i estalvi a Mallorca.

Finan VILLARROEL.- De moment, esperaré. I, com a simple soldat, la ciutat em té a la seva disposició, si altre no em mana el nostre rei. Barcelona necessita tots els seus homes quasi el duc de Berwick de per Passall.

CASANOVA. - Excusen-me, he rebut un enviat del marquès de Peal i he de prendre algunes disposicions. Sembla que es ~~deuria~~ a concentrar els seus homes a la línia del llobregat per mirar de tancar el estge i entrar a la ciutat.

VILLARROEL. - Tant de bo ho aconseguís, que Barcelona necessitara de tots els fills seus homes, quan el Duc de Berwick disposi d'assalt.

BERWICK. - Don Jacobo Fitz James, Duque de Fitz James, Berwick, Liria y Xérica, Generalísimo del ejército de las Dos Coronas es Cataluña: Habiendo llegado a nuestra noticia que la ciudad de Barcelona ha esparcido perniciosos impresos amonestando en ellos a las villas y lugares a tomar las armas contra las tropas de las Dos Coronas, mandamos a todos los comandantes de los pueblos y demás oficiales del ejército, que cuantos de dichos sediciosos y rebeldes caerán en sus manos, manden ahorcarlos al instante, sin remisión alguna, mandando asi mismo perseguir con el venen cualquier partida de los dichos asesinos y ladrones, so pena de la vida.

BACH. - Al adéu, ciutat de Vic / bé et mereixes ser cremada; n'has fet penjar un cavaller / el més noble de la Plana. Valga'm la Mare de Déu / i la Verge sobirana, la Mare de Jesuorist / la del Roser i la del Carne. Que per nom li diuen Bach / i al terme de Roda estava. A deu hores de la nit / el destacament marxava, quan varen arribar al mas / a la porta ja trucaven. -No està aquí un cavaller? / voluntaris el demanen. -No és aquí aquest cavaller / que al torrent té la posada. Quan van arribar al torrent / a la porta ja trucaven. -Digau que surti en Bach / que en Tallfagna el demana. -Déu vos guard els meus amics / benvinguts siau vosaltres. -No ho som, no, ja els teus amics / que contraris et som ara. Quan el varen tenir a baix / fortament l'agarrataven a la cua del cavall / cap a Vic se l'emportaven. Quan a Vic el van tenir / la sentència li dictaven. -Aneu a avisar el Domes / el Domes de Santa Clara. que vingui a confessar en Bach / quan sigui al peu de l'escala. Aneu a avisar els fusters / i també els mestres de cases que vinguin a fer les forques / al cap de les Davallades. Fa de resposta el Domes / que el seu cor li abastava. Ja responen els fusters: / No tenim vigues serrades. Ja respon el general: / Farem sterrar les cases, espàrtiar molts candelers / també les llanxes de plata. Ja van avisar el Domes / Domes de les Davallades, que vingui a confessar en Bach / que la vida se li sobar. -Jo us demano, general, / que em doneu terra sagrada. -No te n'espantis, no, Bach, / que bé te'n serà donada. Una orida varen fer / que tots els portals es tanquin; quan els portals són tancats / el perdó ja n'arriba. Quan al peu de la forca va ser / trau una capa de plata, diu que la facin a mans / del Pare Ramon del Carne. -Ell era el meu confessor / la tindrà per recordança. Dues filles que té en Bach / als peus se li agenollaven. -Fillles meves, aixequ'eus / de Déu siau perdonades, a mi no em reca morir / ni ser la mort afrontada, sinó el teniu's de deixar / soles i desamparades. Quan dalt la forca va ser / va dir-ne aquestes paraules: -No em maten per ser traïdor / ni tampoc per ser cap lladre, vindé perquè he volgut dir: / que visca sempre la pàtria.

Dos oficials, un de català i un de franco-espanyol, donen alternativament les posicions respectives de les tropes.

OFICIAL 1.- Orden a ataque para el día de mañana, once de septiembre.

OFICIAL 2.- Orden de plaza per a demà, onse de setembre. Cap de dia: general Joseph Bellver.

Varen OFICIAL 1.- Ala izquierda: Jefe: teniente general Cilly. Punta primera: Jefe: coronel Gany, Efectivos: (8 batallones de los regimientos de Vieille Marine, Castelar, y Ponthieu. Punta segunda: Jefe: brigadier Courty. Efectivos: 2 batallones de los regimientos de Médoc y Quercy.

Beut OFICIAL 2.- Cap del Baluard de Llevant: tinent coronel Joan Antoni Mexicón. Guarnició: Companyia d'Estudiants de Medicina, Filofofia i Teologia, companyia de can delers de obra i pintors, companyia d'argenters i companyia de fusters.

Varen OFICIAL 1.- Punta tercera. Jefe: coronel Châteaufort. Efectivos: batallón de dragones.

Beut OFICIAL 2.- Cap del Reducte de Santa Eulàlia: tinent coronel Esteve de Llerena. Guarnició: companyies de pagesos de Sarrís i de pagesos de Sant Martí.

Varen OFICIAL 1.- Sector del centre. Jefe: teniente general Dillon. Primera punta: Jefe: mariscal Guerciois i brigadier Reves. Efectivos: (2 batallones de los regimientos de Provenza, Anjou, Couronne y Bassigny, Artois, Auvernia, Normandia y La Reine.

Beut OFICIAL 2.- Cap de la travessera i bretxa real: coronel Pau de Thoar. Regiment de Sant Narcís, tinent coronel Pau Tomeu, i reforç d'agregats. Bretxa de Sant Isidre i Cortina del Caporal Jefe Guarnició: 5 companyies de la Coronela.

Varen OFICIAL 1.- Segunda punta. Jefe: brigadier Balincourt. Efectivos: 2 batallones del regimiento de Artois.

Beut OFICIAL 2.- Bretxa de Sant Daniel. Guarnició: companyia de gorrers, ollers, matalassers i perxers. Cap del Baluard de Santa Clara: tinent coronel Antoni Díez d'Aux. Guarnició: companyia de frenera, companyia de cordars de canem i companyia de teixidors de lli.

Varen OFICIAL 1.- Punta tercera. Jefe: Mariscal Lachereine y brigadier Alba. Efectivos: 4 batallones de los regimientos de Auvernia, Normandia y La Reine.

Beut OFICIAL 2.- Cortina de Carnalats, coronel Francesc Davila. Guarnició: Companyia de blanquers i companyia de velers.

Varen OFICIAL 1.- Ala derecha: Jefe: mariscal de campo Antonio del Castillo y brigadier visconde de Puerto. Efectivos: 7 batallones de los regimientos de Castilla, Murcia, Saboya, Asturias, Guardias Valonas y Guardias Españolas.

Beut OFICIAL 2.- Cap del Baluard del Portal Nou: coronel Gregori de Saavedra. Guarnició: Companyia de flassaders, llibreters, vidriers, esculptors i dauradors; companyia de ferrers i calderers. Cap del Baluard de Sant Pere: coronel Josep Ortiz. Guarnició: Companyia de taverners. Baluard de Jonqueres. Guarnició: Companyia de fadrins sastres.

Varen OFICIAL 1.- Primera reserva. Jefe: mariscal Duqa de Berwick. Efectivos: 11 batallones de los regimientos de Guardias, Córdoba, Orleans, Iles de Francoe, Royal Artilleria, Bombardiers y Courtens. Segunda reserva: 8 batallones de La Reine, Quercy, Sansay, Courten, Talleyrand, Roudetot y La Marche.

Beut OFICIAL 2.- A la reserva, els homes comandats pels següents senyors: Francesc Sisa, senyor Marquès de Vilana, Aleix Brusi, Joan de Madrenas, Francesc Sans Miquel, Josep Tomas, Miquel de Ramon i Francesc Mayans.

HOME 13.- Hi ha molt de moviment a les trinxeres. Duen que l'atac serà aquesta matí.

DONA 5.- Farem com quan l'assalt al Baluard de Santa Clara. Hauran de fugir.

TRINXERA 11.- Cada cop es fa més difícil. Nosaltres som pocs, i ells molt més.

HOME 4.- Estem afeblits. Patim gana, hi han poques municions i molts dels que podrien lluitar estan ferits.

HOME 13.- Però hem de resistir. No hem aguantat fins ara per rendir-nos.

Am
HOME 4.- Si ataquen tots els homes a l'assalt, avançara una riuada que no podem aturar.

Mo
DONA 11.- El Cel ens ha d'ajudar.

Am
CAPELLA.- Barcelonins, pregueu a les nostres altes advocades, la Verge de la Mercè i Santa Eulàlia i Santa Madrona. Elles invocaran a Déu Nostre Senyor perquè faci un miracle en favor dels seus estimats i devots barcelonins. Mesaltres hem d'impeidir que aquests enemics impius entrin per aquejar esglésies i convents, Preguem amb tota la nostra fe, i espereu en la misericòrdia divina, que mai no ens ha mancat. Pare nostre, qui estau en el cel...

Beut
OFICIAL 2.- Les autoritats em manen que us informi que tot és a punt per si voleu embarcar-vos aquest vespre. I us preguno que els feu saber si teniu intenció de fer-ho, perquè es tem que l'assalt és imminent.

Fem
VILLARROEL.- Sí, els moviments de l'enemic ho anuncien ben clar. I les autoritats, es mantenen en la decisió de resistir?

Beut
OFICIAL 2.- Barcelona està preparada, senyor mariscal Villarroel.

Fem
VILLARROEL.- Preparada? Oposarà poc més de dos mil homes de la Coronela dels gremis a un allau de prop de trenta mil soldats reglats i comanats pels més grans líders d'aquest segle. Barcelona està preparada per a ser sacrificada!

Llu
CAPITA.- Senyor Mariscal, el general Bellver us envia aquest plec, que conté les disposicions per a demà, en què es preveu que hi hagi l'assalt enemic. I us prega li feu saber si penseu embarcar cap a Mallorca.

Peu
VILLARROEL.- No embarcaré. Soc barceloní i soldat. Com voleu que ara abandoni les armes i la meua ciutat?

Am
DONA 3.- Has trobat res per menjar?

Pelan
DONA 15.- No, res.

Carne
DONA 3.- A casa ja fa tres dies que no hi ha ni una engruga de pa.

Pelan
DONA 15.- Et dic que tampoc no ens queda res.

Carne
DONA 3.- Si no arribs un comboi de Mallorca...

Pelan
DONA 15.- Més val morir de fam que donar-nos als castellans.

Beut
DONA 13.- Noies, al Pla d'En Lluell reparteixen menjar! Digueu que és el darrer que heu de quedar.

Pelan
DONA 15.- I fins ara l'han anegat?

Beut
DONA 13.- És que si demà fan l'assalt hem d'estar preparats, i després Déu sap què passarà.

Carne
DONA 3.- Senyor, i quina mistèria!

HOME 2.- Què fas encara aquí? I la teua companyia?

Beut
HOME 1.- Ens trobem d'aquí a una hora, per anar al Baluard.

Beut
HOME 2.- Sou molts?

Beut
HOME 1.- Després de l'assalt a Santa Clara, n'hem quedat un centenar.

Beut
HOME 2.- El de demà af que promet ser dur.

Beut
HOME 1.- Vencorem: hi perdiríem massa, si ens deixem guanyar.

Beut
HOME 2.- Són molts, massa per a nosaltres.

HOMES 1.- Però resistirem. Hem de resistir.

Joan
HOMES 2.- Me'n vaig al meu lloc de guaita. I penso esmoliar els ulla, per quan començin a avançar. Bona sort!

Joan
HOMES 1.- Que Déu ens protegeixi.

Joan
HOMES 4.- Quina hora deu ser?

Joan
HOMES 7.- No fa gaire que han tocat les quatre.

Joan
HOMES 4.- Sembla que comença a clarejar.

Joan
HOMES 7.- Sí, ja tenim un nou dia. I que serà difícil.

Joan
HOMES 4.- Tothom està preparat.

Joan
HOMES 7.- I ells també. M'agradaria saber quant trigaran...

Es interromp per un esclat de timbals i trompetes, que anuncien l'inici de l'assalt a Barcelona. Ordres de comandament en català, castellà i francès. S'hi afegeixen les campanes tocant a sometent. Aquests sons, en subratllat de l'explicació, aïren respereixent en tota la narració següent.

(Els textos que venen a continuació són, en la seva majoria, relacions factuais que han servit d'aiguema als actors per a compondre la pròpia manera de narrar els diversos episodis).

Joan
HOMES 7.- En el reduït de Santa Eulàlia, a l'Arenal, entre el port i les muralles, éren un centenar d'homes, de les companyies de pagesos de Sarrià i de Sant Martí, comandats pel coronel Llerena. Enfront nostre, el coronel marquès de Châteaufort disposava de set cents soldats, dos cents d'ells a cavall. El reduït, que havia sofert molt en aquells mesos de bombardeig, tot just si ens permetia de mantenir-nos a cobert. Tot i això, amb els quatre canons de què disposàvem i ordenant els disperss de fuselleria, contingürem l'assalt durant una mitja hora, fins que Llerena ordenà el repliegament cap a dins les muralles, pel trinxeró que unia el reduït amb el Baluard de Llevant.

Joan
DONA 11.- Quan la guarnició del reduït de Santa Eulàlia es veié obligada a retirar-se, quedà una trentena de genets defensant el trinxeró que protegia l'Arenal, on estàvem acompanyats bona part dels refugiats del bombardeig, dones i criatures, doncs amb la darrera lleva tothom que era capaç de manejar una arma s'havia incorporat a la defensa. Dirigint cap a nosaltres l'atac, moltes dones agafàrem les armes dels que havien caigut morts o ferits i ajudàrem a mantenir la posició. Ho aconseguíem amb dificultat quan, de sobte, l'enemic deixà d'atacar-nos i es retirà, deixant només una força ocupant el reduït.

Joan
HOMES.- En el Baluard de Llevant éren dos cents homes, manats pels oficials aragonesos Mexicón i Segóvia. Procedíem de quatre companyies de la Coronela molt castigades: la d'estudiants de medicina, filosofia i teologia, i les de candelers de cera i pintors, argenters i fusters. Resistíem bé les envestides dels batallons del brigadier Courty, i fins vàrem rebre el reforç de les companyies de pagesos que es retiraren del reduït de Santa Eulàlia, però quan va fallar la resistència a la veïna bretxa dels molins, ens vàrem atacar alhora pel front i l'esquena i no ens quedà altra sortida que la lluita a la baioneta per travessar les files enemigues i tractar d'interceptar-nos a la ciutat. En aquesta retirada varen morir els nostres capitans Boixadell i Bergodera, el Baró d'Espocella, els tinentes Vives i Penya i l'alferes Puigalt, i fou ferit el capità Peguera.

Joan
HOMES 6.- A la cortina que s'exten entre els Baluards de Llevant i de Santa Clara, hi havia dues grans bretxes, la del Carnalste i la dels molins, defensades amb parapets i barricades. Eren uns tres cents homes, manats pel coronel Davila, bàsicament de les companyies de blanquers i de velers. La nostra posició era molt feble, i ens trobàrem enfrontats amb els milers de sol-

dats manats pel coronel Cary i el mariscal Lacheraine. Poguérem contenir quatre assalts en massa, fins que els cops enemics decidiren concentrar la pressió a la bretxa dels molins, que aconseguiren travessar al tercer assalt, obligant-nos a emprendre la retirada, i caient també la bretxa del Camalatge. Hi moriren el coronel Davila i la majoria dels homes, però la resta ens replegàrem a l'hort de Passapertot i al convent de Santa Clara. En veure, però, deixàvem oberta la penetració a la ciutat i la possibilitat d'atacar per l'esquena els Baluards de Llevant i de Santa Clara.

Catal
 HOME 4 El Baluard de Santa Clara havia resistit victoriosament un assalt preparatori de l'enemic a mitjans d'agost, que havia deixat les defenses molt afeblides, tot i les barricades i altres obres de fortificació que s'hi havien fet. L'onze el guarnim uns tres cents homes, de les companyies de freners, corders de canem i teixidors de lli, sota la direcció del tinent coronel Díez d'Aux. El Baluard resistí bé les investides frontals dels homes del brigadier Balincourt, i fins podien atacar de flanc els enemics que volien entrar per la bretxa del Camalatge. Quan aconseguiren travessar-la, ens veïrem atacats per l'esquena, mentre l'altra banda també cedia en caure la bretxa del Portal de Sant Daniel i ens trobàvem absolutament voltats. En la lluita cos a cos per escapar del Baluard moriren més de cent homes, amb els capitans Lanuza, Fonsich i Sunyer, i fou malferit el comandant Díez d'Aux.

Basat
 HOME 3 A la bretxa del Portal de Sant Daniel hi érem el centenar d'homes de la companyia de gerrers, ollers, matalassers i perxers, manats pel capità Berardo. Havem de resistir per protegir el flanc del Baluard de Santa Clara, i també per dificultar que l'enemic es llençés cap a la gran bretxa real veïna, que només tenia la protecció de la travessera. Quan el brigadier Balincourt veié la resistència del Baluard de Santa Clara, llençà tota la pressió damunt nostre, obligant-nos a retirar-nos, sofrint grans pèrdues i deixant franc l'atac al Baluard per la seva esquena.

Davia 3
Coma
 HOME 2 La travessera que la ciutat havia fet construir davant la gran bretxa real, de cent quaranta cinc metres d'amplada, estava fortament guarnida. Suposàvem que l'atac es concentraria sobre aquell ample espai de la muralla. A la travessera, hi érem les companyies de notaris caudiscos, hortelans del Portal Nou, dagiers i beiners, carnisers, sabsters de vell, tintorers, retrocedors de seda i hostalers, tots manats pel coronel Thoar, amb una reserva de dos cents soldats regulars, manats pel coronel Tomeu. En caure la bretxa del Portal de Sant Daniel, Balincourt s'emparà d'un extrem de la travessera, enllaçant amb el gruix de les forces que se'ns enfrontaven, els sis batallons comandats pel mariscal Guerochois. Les mines que teníem preparades per a fer volar aquell sector si era travessat s'havien mullat per les pluges dels darrers dies, i això ens obligà a cedir la travessera, retrocedint i fent-nos forts en el convent de Sant Agutí, morint el coronel Martí, el tinent coronel Silvestre, el capità Peralta i molts homes.

Havel
 HOME 2 El Baluard del Portal Nou era la punta extrema de l'atac enemic, on concentraven una enorme força, que arribà en algun moment als deu mil homes. Nosaltres érem només dues companyies de la Coronela, la de flaussdera, llibreters, vidriers, escultors i dauradors i la de ferrers i calderers, manats pel coronel Saavedra. Des del veí Baluard de Sant Pere, fusellers i canons protegien el flanc, i així resistírem fins a quatre terribles investides. La caiguda de la travessera feu que un enorme allau ens ataqués per l'esquena, i fou gràcies a un contraatac manat pel general Bellver en contra d'aquestes tropes que ens ho fèren més fàcilment per darrera que poguérem intentar la sortida del Baluard, el que fèrem amb grans pèrdues, entre elles la del coronel Saavedra, mentre a les tropes de reforç morien el coronel Tomeu i el capità Saol.

Pan
 HOME 3 La posició del sector nord de la defensa, un cop esguts el Baluard del Portal Nou i la travessera, era força compromesa. El general Bellver, per tal de contenir l'allau que es vessava cap a aquesta zona de la ciutat manà ocupar el convent de Sant Pere, acció que s'acomplí en contraatac d'un parell de columnes que ocuparen el lloc després de sofrir nombroses baixes, entre elles els capitans Brusi i Sisa.

DONA 4

Aclella

- A la banda sud, la caiguda dels baluards de Llevant i de Santa Clara havia obert a l'enemic la penetració de la ciutat pel barri de la Ribera. Adonant-se'n, el Marquès de Vilana organitzà una columna amb tropes de reserva que es dirigí a contenir l'avanç, sostenint també els defensors del Baluard de Migdia, que ja eren atacats. La línia de resistència fou establerta a diversos carrers del barri, alhora que per la seva banda la companyia de notaris públics, desplaçada de la travessera, acomplia funcions semblants, deturant l'enemic al Pla d'En Llull, a costa de l'extermi gairebé complet dels seus membres, inclosos el capità Oliver i el tinent Duran. Però la línia de contenció en aquest sector quedà assegurada.

DONA 1

Angeles

- El tinent mariscal Antoni de Villarroel, que havia seguit el curs dels esdeveniments, es reincorporà al comandament, acudint al Born, on prengué diverses disposicions per a la contenció de la invasió, obligant la columna de Châteaufort a retrocedir.

HOMBA A - A la banda de muntanya, la caiguda del Baluard del Portal Nou feia perillar la defensa veïna del Baluard de Sant Pere. Allí érem els homes de la companyia de taverners, manats pel coronel Ortiz. La pressió enemiga ens obligà a cedir el nostre baluard, retirant-nos cap al de Jonqueres, on a més dels defensors, la companyia de fadrins sastres trobarem la resta de defensors del Portal Nou. Amb l'arribada d'algun reforç, comandat pels coronels Dalmau i Mas i de la columna comandada pel sergent major Soro, emprendre'm un contraatac, fent retrocedir l'enemic, i obligant-lo a defensar-se al lloc feia poc abandonat per nosaltres.

DONA 8

Cometa

- Cap a les set del matí, després de dues hores i mitja de lluita, l'assalt semblava aturat tot al llarg del front. Fou el moment de pensar en la possibilitat de passar a un contraatac que obligués l'enemic a travessar novament les muralles, ara en fugida. Mentre Villarroel organitzava el sector sud, Casanova i les altres autoritats decidien enarborar l'ensenyà de la nostra gloriosa advocada Santa Eulàlia, posant-se al front del contraatac de la banda nord.

VILLARROEL

Famós

- Pels carrers de la Ribera, el marquès de Vilana, al front de tres cents soldats que havia concentrat al Pla de Pala, inicià un contraatac que netejà el sector d'enemics, arribant fins al Pla d'En Llull i l'horz de Passaportot.

Molt a prop, Villarroel concentrà els seus homes al Born i es dirigí també al Pla d'En Llull, amb la intenció d'arribar fins al convent de Santa Clara. Però, per aquesta banda, el contraatac fou aturat després de duríssims combats en els que morí el tinent general Comes i foren ferits el general Ramon i el propi Villarroel, que havia de ser evacuat de la zona.

HOMBA 10 - El coronel Thoar, que des del començament de l'assalt resistia al convent de Sant Agustí, assajà també un contraatac, que resultà efectiu en ocupar tot l'edifici i els seus voltants, després de grans pèrdues, morint el baró de Purroi, el capità Basols i el tinent Llebrés.

DONA 12

Vinyet

- A la banda nord, el general Bellver, el Conseller en Cap Casanova i la resta d'autoritats de la ciutat i dels comuns aconseguiren refer un gran contingent de reserva, amb el qual s'intentà el contraatac, partint del Baluard de Jonqueres. Rafael Casanova, que enarbolava la bandera de Santa Eulàlia, anava acompanyat de prohoms i cavallers: Lanuza, Pinós, Copons, Flix, Tamarit, Fiveller. Seguits per la tropa, es dirigiren cap al Baluard de Sant Pere.

CASANOVA.- Barcelonins: Aquesta és la hora final per a la defensa de les nostres lleis i privilegis. En la nostra ciutat resideix avui la llibertat de tot el Principat i de les Espanyes, exposats a l'útil extrem d'haver de subjectar-nos a una sencera esclavitud. Que ningú defalleixi: l'enemic ha estat aturat a les primeres defenses, i amb l'esforç de tots i la protecció de Santa Eulàlia haurem d'aconseguir treure'l de la ciutat i perdurar en els honors i llibertats que els nostres antecessors aconseguiren.

DONA 10

Llanuza

- La duríssima lluita permeté guanyar el Baluard de Sant Pere, on el Conseller en Cap quedà ferit, i Joan de Lanuza prenia el relleu de la bandera. L'enemic, que resistia fortament, obligà a retrocedir i noves investides nostres ens per-

metien recuperar posicions. Fou una lluita acarnissada, cos a cos, en la qual moriren els capitans Berardo, Codina i Lledó, el promoh València, i eren ferits els capitans Ebría, Berenguer, Llinàs i Magarola. Després de l'esgotadora lluita, aconseguim fixar la línia de defensa al Baluard de Sant Pere.

Franca HOME ⁶ Cap a quarts de nou, els contraatacs a les diverses zones havien quedat aturats, i l'enemic reprenia la iniciativa. Berwick disposava l'entrada en combat de totes les tropes de reserva que li quedaven, per intentar una darrera embranzida que acabés la batalla i la resistència.

Sens HOME ³ Al Pla d'En Llull, les posicions es mantenien a costa d'una gran mortaldat per ambdues bandes, i per la banda de la Ribera, el Marqués de Vilana s'havia de retirar davant l'allau de reforços que se li llençaven damunt, podent només reforçar el Baluard de Migdia, novament amenaçat pels borbònics, i retirant-se fins al Pla de Palau.

També DONA ⁵ Al Pla de Palau el general Sans Miquel havia dirigit la construcció d'una gran barricada per defensar la posició, que havíem bastit dones, criatures i malalts. La guarnició d'aquella defensa era escassa: uns pocs soldats que havia pogut enviar el general Bellver, i nombrosos ferits que havien abandonat els hospitals en saber el tomb que prenia l'assalt. També vingueren alguns religiosos, a lluitar i animar la resistència.

Amig ANGLADA.- En el nom de Déu i de la Santíssima Verge, no permetem que els enemics de la nostra Pàtria s'emparin de la ciutat i els temples. El Senyor ens ha donat proves de la seva protecció i el deure de tot bon cristià és defensar les constitucions que la divina providència ens ha concedit per medi dels nostres reis.

Nova 15 *Nova* *Nova* ¹⁵ Al convent de Sant Pere, el combat continuava acarnissadament, i en el curs de poques hores, aquesta posició arriba a carviar de mans fins a onze vegades, recuperant-lo cada cop les tropes del general Bellver, morint-hi els capitans Mas, Claresvalls i Abarca.

Rouly HOME.- Al convent de Sant Agustí, les forces del coronel Thoar per una banda i les del coronel Maians per l'altra, es llençaren a diversos atacs contra les tropes que havien començat a saquejar els edificis veïns, obligant-los a fugir i perseguint els borbònics fins gairebé fer-los fora del recinte de les muralles. En adonar-se'n, Berwick hi llençà una gran reserva de cinc mil homes que repugnaren treballar les posicions, morint els tinent coronels Macip i Cros i els sergents majors Lago, Segòvia i Mur.

Nova 9 *Tora* *Card* ⁹ A la Ribera, la resistència començava a esgotar-se. L'enemic s'anava emparant dels edificis i els oficials anaven caient: els tinent coronels Huguet i Corradó i el sargent major Llorens hi morien, mentre el tinent coronel Mas i Duren era greument ferit.

Nova 7 *Hene* ⁷ El Baluard de Migdia, que resistia des de feia hores, rebia ara un assalt definitiu, que obligava els seus defensors a deseparar-lo, deixant entre els morts el coronel Paperoles.

Nova 2 *Lola* ² L'enemic avançava pels terrenys de la caserna de Palau, ocupant-la. Allí morien el capità Ferrera i el promoh Gil, i eren ferits els capitans Aguilar i Castellarnau i el Comte de Serrançada.

Atil HOME ⁷ En el darrer reducte d'aquella zona, a la barricada del Pla de Palau, les forces enemigues trobaren una gran resistència de fuselleria i canons. Hi moria el tinent coronel Niubó i era ferit el cap de l'artilleria, el general Basset. Però el Pla de Palau va resistir.

Karel HOME ² Al Baluard de Sant Pere, al lloc on s'havia iniciat el contraatac dirigit per Casanova, se succeïen avanços i retrocessos, amb gran nombre de baixes: els coronels Nebot i Llinàs, els capitans Baixeres, Rocajulià i Teixidor, el tinent Coromines, l'alferes Serra i el ciutadà Flix. Però el Baluard quedà en mans dels defensors.

Maldik HOME. Cap a les tres de la tarda, atacants i defensors estaven extenuats. No hi havien reserves d'homes per lluitar i els combats s'havien apaiçats. Les autoritats supervivents es reunien a l'altra banda de la ciutat, al Portal de Sant Antoni, i decidien llençar una darrera crida a tots els barcelonins, urgent-los a la resistència.

Hardy HOME.- Ara ojats: es fa saber a tots generalment, de part dels tres comuns, àtèsa la deplorable infelicitat d'aquesta ciutat, exposada a l'últim extrem d'haver-se de subjectar, notificant que els enemics de nostre rei i senyor, de nostra llibertat i pàtria, estan ocupant totes les bretxes, travesseres, baluards del Portal Nou, Santa Clara, Llevant i Santa Eulàlia. Es fa saber que després d'oït aquest pregó tots els naturals i demés gent hàbils per a les armes es presentin a les places de Jonqueres, Born i Palau a fi que, unidament i en últim esforç es pugui rebutjar els enemics, millorant la sort. (Es fa saber també que, sent l'esclavitud certa i forçosa, declaren als presents i donen testimoni als venidors que han executat les últimes exhortacions i esforços, protestant de tots els mals, ruïnes i desolacions que sobrevinguin a nostra comuna pàtria. Però, amb tot, es confia que com a fills i amants de la llibertat, tots acudiran als llocs assemblats a fi de vessar la sang i la vida pel rei, pel seu honor, per la Pàtria i la llibertat.) I finalment els fan saber que si després d'una hora de publicat el present pregó no compareix gent suficient per executar la ideada empresa, es forçós i necessari demanar capitulació als enemics abans de venir la nit, per no exposar aquesta ciutat a la més lamentable ruïna. I perquè a jots sigui notori es mana que amb veu alta i intel·ligible sigui publicat per tots els carrers de la present ciutat. Donat a 11 de setembre, a les tres de la tarda, de 1714.

Tull HOME.- La crida de les autoritats, ja no va ser feta pública. A la mateixa hora, el coronel Ferrer, per ordre del mariscal Villarroel, manava cridar a capitulació, i s'entrava en tractes amb el cap enemic, el mariscal Duc de Berwick.

Les trompes criden a capitulació. El coronel Ferrer va a recollir els altres dos comissionats i es dirigeixen a la plataforma on hi ha Berwick.

BERWICK.- Esta carta, para Su Majestad el rey Felipe. Que sea la primera noticia que le llegue sobre la capitulación de Barcelona.

BAR.- El de hoy, será día de fiesta para España.

BERWICK.- Ha costado mucho, tanto a España como a Francia, pero no había otra ~~salida~~ salida que sacrificarse. ¿Cuántos muertos?

BAR.- A estas horas son innumerables.

OFICIAL.- Vienen a buscar el pliego que deben llevar a Su Majestad el Rey de España.

BERWICK.- Tomad. Y, reventando caballos, a Madrid como el viento, que merece volar. (A Bar) ¿Qué se sabe del enemigo?

BAR.- Han juntado Consejo de los que quedan, para nombrar las personas que deben tratar la capitulación.

BERWICK.- Ya es inutil cuanto me propongan.

OFICIAL.- Aquí están los comisionados de la ciudad de Barcelona.

BAR.- Que entren.

fan
Fauca DURAN.- Tenim l'honor de parlar amb el senyor Duc de Berwick, mariscal de França?

BERWICK.- Si, con el jefe de los ejércitos de Su Majestad Felipe quinto, Rey de España. Acercaos, señores delegados de Barcelona, y hablad.

Fauca DURAN.- Senyor: la ciutat de Barcelona ens ha comissionat per a que vinguem a pactar les condicions sota les quals podrà signar-se la pau.

OLIVER.- Absans que res, senyor mariscal, s'ha d'estipular si, per una i altra banda, *canvi* se suspent de moment la lluita...

BERWICK.- No sigais. Concedo que cese la lucha, que no se reanudará si la ciudad se entrega definitivamente en el término de áas horas. Doy este plazo para oír vuestras proposiciones, pero si no son razonables volveremos a avanzar hasta reducirla a cenizas.

DURAN.- La ciutat, senyor Mariscal, vol, com és de raó, garanties de l'exèrcit del *Famea* rei Felip de que seran respectades les seves llibertats concedides pels reis al llarg dels segles, i que tanta sang ha costat conservar-les.

BERWICK.- Demasiado tarde para hacer proposiciones. Ocupando ya mis tropas parte de la ciudad, soy libre de atenderos o de someterla a los rigores de una rendición. Por tanto, no se intente hacer propuesta alguna, sino entregarse e implorar la clemencia del Rey.

OLIVER.- Barcelona no podrà mai renunciar als seus furs i privilegis. *canvi*

BERWICK.- Ya no es caso de hablarlo, sino de salvar las vidas, puesto que vuestra causa está pérdida.

FERRER.- Permeteu-me que intervingui. M'atreveixo a proposar, en nom del senyor Marqués de Rubí, virrei de Mallorca, que es conservin els privilegis de Barcelona a canvi de l'entrega i submissió de Mallorca i d'Eivissa. *Abel*

BERWICK.- Demasiado tarde.

FERRER.- L'Emperador està disposat a sostenir la defensa de les illes, a menys que la seva entrega garantitzí als catalans el manteniment de les lleis amb què es governen. *Abel*

OLIVER.- Són aquestes les darreres paraules del senyor duc? *canvi*

BERWICK.- Las últimas.

DURAN.- Sols toca, doncs, retirar-nos i donar compte al Consell de la ciutat de quinés són les vostres disposicions. *Famea*

BERWICK.- Y una vez áas sepa la ciudad, volved, señores comisionados. Venid sin tardar.

Les campanes comencen a tocar a morts. Un dels darrers resistents, a una barricada, esgota les possibilitats de defensa.

OLEGUER.- També a aquest l'he tocat! Sí, tó; s'atura... *Havel*

Vol apuntar!... No pot!... Li ha osigut l'arma.

Bé, company. Se t'estima. Déu permeti

que fem de traïdors a Barcelona...

i et penjaré a l'altar de Santa Eulària.

Ha callat la campana. Com s'aturen

el de la Seu? Qui sap si alguna bomba

ho ha encorrat tot!... I ara els canons no engeguen,

i ha parat a poc a poc la fusellada...

Ah, no. Jo, no. Mentres el cor em boti...

Carreguem. Va. La pólvora. Ja hi és. I ara...

vinga la bala. Aquí, dintre la caixa...

Mare de Déu, ni una! Si n'hí havia

tot un sarró a la vetlla. Els enemics!

I venen! Què? Moriren tots els nostres?

Una bala! Sols una, un tros de ferro...

On trobar-ne? Ah, el rosari! Ja tinc càrrega.

Parentostres, records... tot, tot a dintre!

I l'he tocat. Ja can. Feina pels corbs!

Ha parat tot el foc. Toca a mort la campana...

No! Enrera tots! Aquesta terra és nostra!

VEU.- Viva Felipe quinto!

Henry

OLEGUER.-

A fora lladres!

Visca la llibertat de Catalunya!

Beut SINDIC.- Senyor Conseller, em manen que us comuniqui que la ciutat ha decidit capitular, negociant amb el mariscal de Berwick les condicions de la rendició. Com que el vostre estat no us permet dirigir les converses, els altres consellers us demanen la vostra confiança per a establir els pactes que siguin convenients.

Jordi CASANOVA.- El conseller Feliu de la Penya està en condicions?

Beut

SINDIC.- És ell qui presideix ara el Consell.

Jordi

CASANOVA.- I el mariscal Villarroel?

Beut

SINDIC.- Està ferit, i els metges estan intervenint-lo.

Jordi

CASANOVA.- Digueu al Consell que ara resideix en el seu judici la darrera esperança de la ciutat, i que té tota la meua confiança.

Beut SINDIC.- M'han encomanat també que us conduïxi a lloc segur, per evitar que caïgueu en les mans de l'enemic. Serà dit que heu mort i us duren a l'hospital de la Mercè amb nom suposat.

Jordi CASANOVA.- Berwick ja és amo de Barcelona. Lluiteu ara amb la paraula per evitar la ruïna que les armes ens han dut.

Es reprenen les converses de capitulació al campament de Berwick.

Beut OLIVER.- Us hem de comunicar que, en aquestes hores de treva, la ciutat s'ha refet del cansament que sofria, fatigada de tanta lluita enmig de tanta fam. Però l'esperit de Barcelona està per damunt del seu patir i amb tot està disposada a tornar a la lluita, si cal.

BERWICK.- La ciudad está abierta por todos lados, no tenéis ni pólvora ni balas. ¿Como queréis defenderos? ¿Qué me propone Barcelona?

Jordi DURAN.- La ciutat ens ha entregat les bases que posem a les vostres mans.

Jordi BERWICK.- leedlas.

Beut OLIVER.- Proposicions que presenten, per la ciutat de Barcelona i comunitats eclesiàstiques i seglars, al senyor Duc de Berwick, els comissionats parlamentaris. Primera: Que quedin salves i segures les honres, vides i hienes de tots els naturals i estrangers veïns i habitants d'aquesta ciutat, sense que es faci dany a les persones, no permetent-se saqueig ni hostilitat alguna en les cases i bens, així dels que es troben presents en la ciutat com dels que se'n troben absents.

Fanea DURAN.- Segona: Que a la ciutat de Barcelona i als seus naturals se'ls confirmin i s'observin tots els drets, constitucions, prerrogatives, privilegis, usos, consuetuds, immunitats, llibertats i exempcions, així en el comú com en el particular, de la mateixa manera que els han gaudit fins al mes d'octubre de 1705.

Beut FERRER.- Tercera: Que dins la present ciutat no entri l'exèrcit ni major nombre de soldats dels que s'han de menester per la guarnició, i que no puguin ser allotjats a les cases dels habitants de Barcelona, sinó tan sols en els quartels que han acostumat ocupar.

Beut DONA 11.- Quarta: Que totes les persones que es troben dins la ciutat i fora d'ella, puguin dins el termini de sis mesos anar-se'n o viure en altra part, podent-se endur tots els seus bens o vendre'ls.

HOME 2.- Cinquena: Que les embarcacions que es troben al port puguin anar-se'n lliurement si volen, i així mateix les embarcacions catalanes que es troben fora puguin tornar, sense que se'ls pugui posar embarg ni detenció, per temps d'un any.

HOME 13.- Sisena: Que no es pugui demanar a la ciutat ni altre comú per raó de campanes, estany, coure ni altres metalls, ni exportar-se'n les coses fabricades de dits metalls.

HOME 5.- Setena: que la prerrogativa de tenir Reial Audiència, batlle general, consellers, diputats, veguers, batlles i altres magistrats i tribunals, restin de la mateixa conformitat.

HOME 12.- Vuitena: Que no puguin ser privats els naturals de l'us i port d'armes, ni *impet* per haver-les usades en la defensa d'aquesta capital.

HOME 8.- Novena: Que els comuns i particulars no puguin ser molestats, castigats ni *comich* perseguits per haver escrit papers o dit paraules tocants a matèries d'estat.

HOME 3.- Desena: Que els voluntaris, miquelets i fusellers els siguin concedides sal-
Caraves i segures les vides, honres i hisendes.

HOME 1.- Onzena: Que el govern polític i econòmic de la present ciutat corri de la mateixa conformitat que fins avui.

HOME 1.- Dotzena: Que els consellers i demés oficials de la ciutat siguin conservats *Ampl* en la mateixa autoritat i preeminències.

HOME 3.- Tretzena: Que els gramis de col·legis i confraries es governin amb les ordi-
Beneficencions nacions de la ciutat, com fins avui.

HOME 8.- Catorzena: Que la Universitat Literària es conservi amb els mateixos privi-
Indulgències legis i assistència de mestres i catedres.

HOME 4.- Quinzena: Que no es toqui cosa alguna de la catedral ni les demés esglésies, *Habe*
ni els dipòsits, robes, diner, or, plata, joies ni altra cosa de qualsevol valor que sigui.

HOME 10.- Setzena: Que s'observi el mateix en la casa del bisbe i demés eclesiàstics *Ben*
de la ciutat.

HOME 2.- Dissetena: Que no es faci cap novetat en les immunitats, privilegia i demés *Lela*
exempcions de les esglésies i llocs sagrats.

HOME 10.- Divuitena: Que al comú de la ciutat no se li pugui embargar cap espècie de *Tama*
quovians que tingui previnguts per al sustent dels ciutadans.

HOME 11.- Dinovena: Que al portantveus del general governador, ministres del Reial *Franca*
Conseil i Audiència i els demés ministres i oficials reals se'ls permeti anar-
Manly se'n amb ses families i equipatges.

HOME 14.- Vintena: Que tot el que es demana per als comuns i particulars d'aquesta *Pela*
ciutat es concedeixi a tot el present Principat, encara que hagin pres les armes en favor i defensa de Barcelona.

OLIVER.- Que els presents capitols es firmin i jurin en la forma acostumada.

BERWICK.- De rey a vasallo no existe capitulación posible. La ciudad debe someterse. De otro modo, la libraré al saquec.

DURAN.- Indiquen les bases de la capitulació, i les sotmetre'n a la ciutat.

BERWICK.- Remedeixi a tot seguit Barcelona, perquè en la situació de les meves tropes, *Vente*
només cal pensar a entregar-se. Pel que fa a la resta, sé el que he de fer, concedir i executar. i tot cal que ho esperi Barcelona només de la meua benignitat.

FERRER.- Voldria recordar al senyor mariscal l'oferta que us hem fet en nom del virei de Mallorca.

BERWICK.- Ya os dije que es demasiado tarde.

FERRER.- Però sabeu que és una compensació raonable, i que tarmateix el rei Felip és fent lluny de tenir els medis per conquerir les illes...

OLIVER.- El coratge de Barcelona, la nostra dignitat i l'amor que tenim a la nostra terra, mai desmentits pels fets, bé mereixen...

BERWICK.- Ya consteis cual es el parecer del rey sobre la rendición.

DURAN.- Les vostres tropes ocupen els portells, les rases, quatre baluards i part dels carrers de la Ribera. Però, així i tot, els ciutadans estan resolts a morir abans que rendir-se a discreció. Tenim fets atrinxeraments i quan tot estigui perdut, tindrem la muralla de la Rambla per defensar la segona retirada. I si tanta fos la nostra infelicitat podem enfilarnos a Montjuic, i quan tot ho hagin guanyat les vostres tropes, sabem que la ciutat quedarà pels morts.

BERWICK.- ~~Acabamos de recibir un correo que me trae noticias de que el rey se ha retirado a Barcelona, y que se ha acordado que le rendamos inmediatamente. Dado que yo he estado esperando a que se me avisara de que se ha rendido, yo no puedo sino aceptar las condiciones que me ofrece.~~

OLIVER.- Visqui la ciutat de Barcelona, que no sabeu com acabar de vencer-la.

HOME 2.- Maleit sies per sempre / en tos nets i en tos renets,
com a rei i com a lladre / i botxi de més a més.
Tu podràs portar corona, / rei Felip, fill del francès,
mes el cor de la nissaga / no el tindreu ni tu ni els teus.
Crema, mata, botxineja; / Barcelona tens als peus;
llença arreu sang de ses venes; / l'esperit quedarà en ferm.
I vindran segles i segles / i en la tomba jeuràs fred,
i aquest poble que ara ensorres / s'alçarà jove i potent.
El present per agonia, / l'avenir per venjament.

JORDI.- Què passa Blaiet?

BLAIET.- El poble / que corre i es va amagant
per les cases, tancant portes. / Els empaiten els soldats.

JORDI.- Soldats, dius? De quina mena?

MIGUEL.- Dels d'En Berwick! Com hi ha Déu! / Al qui amb armes a la mà
el troben, presoner el duen / i sense cap tribunal
ni cap sentència, a la força / va sens mena de pietat.
Les gestions que ja s'han fetes / prop d'En Berwick, a la tarda
per la pau de la ciutat / han resultat negatives.
De les bases presentades / pels nostres comissionats
ni una sola n'ha acceptada. / I ara ja les seves tropes
reocorren carrers i places / amb l'orgull de la victòria.

BLAIET.- Uns soldats aquí s'apropen.

JORDI.- Ara, nosaltres, vaulet, / oom qui res sap del que passa.

CAPITA.- Lel Fossar de les Moreres / sou Jordi, l'enterrador.

JORDI.- Sóc fossor en pau i en guerra, / conec bé de quina banda
són els morts que van venint. / No en vull cap dels que comanda
aquest rei, en Felip quint. / Que al Fossar de les Moreres
no s'hi enterra cap traïdor, / fins perdent nostres banderes,
serà l'urna de l'honor.

CAPITA.- Voleu donar sepultura / al tinent?

JORDI.-

Vine, Blaiet.

Dou el vestit de l'host de França / i el seu ocs ja no respira...
D'ell la terra ha pres venjança / Tants de morts a qui serveixen?

BERWICK.- Don Jacobo Fitz James, duque de Fitz James, de Berwick, de Liria y de Xérica, par y mariscal de Francia, grande de España, caballero de las Órdenes de la Jarretiera y del Toisón de oro, gobernador y teniente general del Limosín, generalísimo del ejército de las dos coronas en Cataluña: Aunque han llegado muy tarde los de Barcelona a pedir la clemencia del rey, todavía tiene tanta benignidad que no quiere usar del rigor de la guerra y, con este motivo de conservar y no destruir los vasallos de Su Majestad, se ha servido a conceder por gracia: Primero. La vida de todos los pueblos y demás personas que se hallan en Barcelona. Segundo. Que no se saqueará la ciudad y cada uno podrá vivir en su casa como antes, sin que por lo pasado se le haga ningún proceso. Tercero. En cuanto a las tropas regladas que hay dentro de la plaza, serán a discreción, conforme a las costumbres de la guerra en semejantes casos, pero se les concede la vida. Cuarto. Todas se retirarán mañana al amanecer dentro de la Rambla. Quinto. Hoy, a las seis de la tarde, se entregará el Monjuic. Sexto. Luego, al instante, se entregará el muelle. Séptimo. Todas las armas de los soldados reglados y demás tropas se pondrán en el palacio. Octavo. Darán el estado de todos los almacenes y de todos los cabeillos. Noveno. Enviarán orden al comandante del castillo de Cardena para que lo entregue. Campo de Barcelona, a 12 de septiembre de 1714.

DONA 4 Felip quint que tant te'n reies / vet aquí el que n'hauràs tret:
Reine rius de sang i un munt de runes / per pujar al tron que t'han fet.
Ni essent d'or i pedres fines / vols un ceptre que tant val?

HOME 7 Recompte de baixes que ha sofert la present ciutat de Barcelona en el setge de
del les trupes del rei Felip. Morts i ferits des de l'establiment del setge fins al
10 de setembre, dos mil tres cents cinquanta. Morts i ferits l'onze de setembre,
tres mil nou cents.

DONA 5 Recompte de les bombes que han caigut damunt la ciutat durant el setge, segons
Pala relació dels guaites dels campanars: trenta mil seixanta vuit.

HOME 11 Per cuanto importa al real servicio elegir y nombrar sujetos de toda distinción, calificada fidelidad, amor y celo al real servicio que administren y gobiernen en lo económico y político la ciudad de Barcelona, usando de la autoridad y poder que tengo de Su Majestad nombre administradores del dicho gobierno a Don Antonio de Sabater, don Francisco Junyent, don Juan de Alós, don Ignacio de Rius y otros, hasta que por Su Majestad se ordene y mande otra cosa.

DONA 13 Sinistre sons, travessant les places,
el martelleig d'unes feixugues passes.
El vent se'n du la cendra de les lleis.
Homes callats, coberts de sang i sutge
alocí l'aguairí impenitent, que jutja:
poble vençut que sobrevisu als reis.

HOME.- Habiendo cesado por la entrada de las armas del rey en esta ciudad la representación de la Diputación y Generalidad de Cataluña, ordeno y mando a los diputados y oidores de cuentas del General que arrimen todos las insignias, cesen totalmente en el ejercicio de sus cargos, empleos y oficios y entreguen las llaves, libros y todo lo demás concerniente a dicha casa de la Diputación y dependencias, prontamente y sin réplica alguna, por convenir al real servicio.

HOME.- Mil set-cants catorze, / Catalunya al pal.
Calcignen la terra: / la sembren de sal.
Ningi no ho creuria; / no fos que un tossal
té, feta caserna, / una Catedral.

Hawtin
HOME 2. Siendo conveniente a la pública quietud de esta ciudad y su territorio, he resuelto que todas las armas de cualquier género o calidad que sean, así de fuego como de corte, como son pistolas, pedreñales, fusiles, escopetas, espadas, sables, bayonetas, puñales, cuchillos de punta y otros semejantes, deberán ser llevados en el término de tres días a las atarazanas de esta ciudad.

HOME 4.- Ja sabeu que han pres en Ramon?

Canal

HOME 3.- També?

Pau

HOME 4.- Sí, L'havien fet alferes de la Coronela.

Canal

HOME 8.- Quant de temps haurem de suportar tot això?

Jordi

HOME 3.- No oblidis que ells han guanyat.

Pau

HOME 8.- Però bé hauríem de fer alguna cosa...

Jordi

HOME 7.- Ja t'ho han dit. Són ells que manen. Encara gràcies que poguem tornar a *Atel* treballar.

DONA 2.- Aquest matí han vingut els soldats a lligar la ganiveta del pa a la taula.

HOME 8.- Això també ho hem de suportar?

Jordi

HOME 7.- Si Catalunya vol continuar vivint, només té una sortida: treballar, i *Atel* que sigui el fruit de la feina el que venci a l'enemic.

HOME 4.- Calleu, que s'acosta la ronda.

Canal

Ferran
HOME 4. Habiendo resuelto el rey hacer una Ciudadela en Barcelona, para mayor seguridad y cautela, manda que se fortifiquen contra la ciudad todas las puertas y baluartes, poniéndose en ellas artillería que la domine y tenga en sujeción al pueblo. Antes de trabajar en la Ciudadela se habrán de demorar las murallas, iglesias, conventos, casas y demás edificios que han quedado en pie en su terreno. Y siendo tan poco seguro el pueblo de Barcelona y de toda Cataluña, convendrá prevenir que los soldados vayan al trabajo con las armas. Los edificios que deberán demolerse para la construcción, lo serán por sus propios dueños, sin que puedan reclamar indemnización alguna por ello o por las propiedades.

Ferran
HOME 6. Quin serà, oh Déu, aquell dia / de ventura sens igual,
en què, al fi, la Ciutadella / la veurem enderrocar?

Quan arribi de sa ruina / el dia tan desitjat,
Barcelona farà festa / farà festa nacional.
A baix la Ciutadella! / A baix! A baix! A baix!

Karen
HOME.- Se ordena que todas las personas que hubieran obtenido gracias y mercedes del señor Archiduque y señora Archiduquesa, de sus lugartenientes u otros ministros del gobierno intruso que las entreguen a la Real Junta de Gobierno y Justicia en el término de veinte días. En caso de no obedecer, serán rigurosamente castigados con las penas arbitradas por esta Real Junta.

Ma
DONA 4. O net d'en Lluis de França / botif de les llibertats,
marca el front de Catalunya / amb el segell dels esclaus.

Al barri de la Ribera / sobre els jardins, mustis ja,
aixeca una ciutadella / per presó dels catalans.
Dóna l'antiga gramalla / dels Consellers, als criats,
dins la Sala de Sant Jordi / per el botxí, fes cremar
els meus antics privilegis / com un pilot d'encenalls.
Ferma, perquè no et fereixi / damunt la taula pairal
la ganiveta amb què talla / cada família el seu pa.
Però no oblidis que aquest poble / s'estima la llibertat,
i si avui tu l'endogales / un dia renaxerà.

HOME 9 En consecuencia de haberse establecido en este Principado, para facilitar la recaudación de contribuciones, el real catastro, se han fijado dos tipos de repartimientos. (En uno está valuada cada medida de tierra con su producto, límites y calidad, y el otro considera la ganancia, industria o comercio de cada individuo, con especificación del oficio, para regular el impuesto en lo ganancial que a cada uno resulta, advirtiéndose que se perseguirán los abusos y defraudaciones que se pretenden introducir aun con penas de confiscación.

HOME 2.- Ja t'han dit el que hauràs de pagar?

HOME 1.- No m'hi entenc pas gaire. Com que està en castellà.

HOME 2.- Doncs ja veuràs com s'enduen una bona esgarrapada.

HOME 3.- Només ens faltava això. He sentit dir que els gremis...

HOME 2.- Els gremis ja no poden funcionar i, per tant, no podem defensar-nos dels *Recaptadors* recaptadors. I tampoc no se celebren Corts. Estem lligats.

HOME 1.- És que no podem ni treballar?

HOME 3.- Treballar sí, però per a ells.

HOME 3.- Que sabeu si han deixat anar gent de la presó?

HOME 2.- Els que treuen de la presó de Barcelona és per dur-los més lluny. No crec que puguis veure el teu home, encara.

DONA 3.- Fa tants mesos que no en sé res.

DONA 13.- Nois, que vé la ronda!

HOME 14 Hablando con la asistencia divina y justicia de mi causa pacificado enteramente mis armas ese Principado, toca a mi soberanía establecer gobierno en él, para cuyo fin he resuelto que se forme una Audiencia que presidirá el capitán general de mis armas que ahí hubiere, y que se juntará en las casas que antes estaban destinadas para la Diputación. El establecimiento de regente, ministros para lo civil y lo criminal, fiscales y alguaciles, corregidores y bailles, así como los demás oficios establecidos en ésta Nueva Planta suprimo y eximo todos los cargos temporales y perpetuos y todos los conmes que había antes en el Principado. Por tanto, os mando que guardéis, cumpláis y ejecutéis todo lo expresado, consultándose en los casos que se limitan y exceptuan para que quede arreglado y establecido el gobierno político y económico de este Principado y se mantengan mis vasallos en una uniforme paz y quietud. Yo el Rey.

DONA 3 Fa armada és, Felip quint, l'esperit de la venjança.

Veniu! Cremeu els llibres dels furs i de les lleis!

Mal haja Catalunya! Mal hagin ses banderes!

Passau a foc i a ferro tot el que trobareu.

Botxins del rei Felip, avant vostres haseanyes!

Teniu davant un poble vençut i amb ell podreu.

HOME.- Tendiendo presente mi gratitud al amor y constante lealtad de la fidelísima ciudad de Cervera, la he elegido para teatro literario único y singular del Principado, a cuyo fin he mandado hacer diseño de un majestuoso edificio a proporción de la idea formada de esta Universidad. Y para darla principio la he aplicado las rentas eclesiásticas y seculares que se aplicaban a los estudios de Barcelona, Lérida, Gerona, Vic, Tarragona y demás de aquel Principado, las cuales quedan extintas y trasladadas a Cervera.

HOME 2 És l'Onze de setembre. I de quin any?

De mentre duri la dolor i el plany.

Que el plor de Catalunya encara és moll,

que de oridar i de gegemar no es cansa,

i encara duu el dogal al coll

esperant el moment de la venjança.

Esperant les fiblades de demà
i la claror del dia
que tots nosaltres ens darem la mà,
i el grinyol d'alegria
d'un Onse de Setembre que vindrà.
Que ja vindrà aquest dia, si Déu vol!
I Catalunya tindrà el pit revolt,
i pensarà més clars els pensaments,
i durà més empena dins les venes,
i tot plegat li haurà esmolat les dents
per rompre les cadenes!

HOME 6.- M'han dit que en Carrasquet ha aixecat una partida contra el rei, i que
Faneca ha aixecat tot de pobles.

5 ha aixecat
HOME 5.- No podrà fer res. Els soldats de Felip són pertot.
Com

HOME 6.- Però és el que calia. Algú que donés la senyal per protestar de tot
Faneca el mal que ens ha vingut.

HOME 5.- Tots recordem massa la guerra. Hi hem perdut molt, no ens n'hem refet
Com encara.

DONA 1.- Tots en tindríem ganes de lluitar, si sabéssim que hi ha alguna possibili-
Mo litat. Però ara és massa tard.

DONA 4.- Oblideu-ho. Treballem, que és la única cosa que ens deixen fer. No veus
Adelara els soldats per tot arreu? Com pots pensar...

HOME 6.- Però no podem pas resignar-nos tota la vida. Algun dia caldrà...
Faneca

DONA 1.- Tu ho has dit: algun dia. Però encara no ha arribat l'hora.
Mo

HOME 6.- Pots ser si que teniu raó. I quan arribi el dia...
Faneca

DONA 4.- Treballa.
Adelara

Hauw HOME 9 Se participa a don Manuel de Sentjust, intruso en el cargo de obispo de
Vic, que del mismo modo que se apartó de las diócesis de Tarragona y Solsona
a los dos intrusos de aquellas mitras, se le manda salga de dicha ciudad y
diócesis sin dilación, por haber dispuesto Su Majestad otro religioso para el
obispado.

Faneca HOME 14 De orden del superintendente general de esta ciudad, se manda la fundición
de la campana del reloj principal, denominada Honorata, que tocó en todos los
movimientos de la pasada sedición, y que se entregue todo el metal a la Real
Fundición de artillería, lo que se ejecutará sin dilación alguna.

Ysoria HOME.- Habiendo sabido el rey que en las casas del Ayuntamiento de esa ciudad de
Barcelona se conserva el teatro y asientos que usaba el Consistorio de Ciento,
manda Su Majestad se quiten dichos asientos antiguos y se ponga la sala en la
forma que está en las demás ciudades de estos reinos.